

POSTOJNSKI PREPIH

MAJ 2016 63 LETNIK 10

OBČINA
POSTOJNA

Člani društva Kašča se v Predjambi trudijo tesneje vpeti v turistično promocijo svojega kraja. Plod njihovih prizadevanj je tudi promocijsko–prodajalni kiosk, v katerem ponujajo izdelke domače obrti. Med najbolj dejavnimi člani društva so: Vida Lampe, Metka Jelič, Bernard Lampe (predsednik društva), Igor Vekar, Evgen Benedetti in Izidor Požar.

Ničelna toleranca

Na žalost živimo v svetu, kjer je nasilje vsakodnevni pojav. Ne, ker bi se s tem strinjali, ampak ker smo do njega prevečkrat indiferentni. Pa ne govorim le o vseh poročanjih z bojišč, o nasilju na športnih tekmah, o nasilju nad ženskami ali najmlajšimi. Tukaj je še vse nasilje, ki ga vidimo, pa se nam zdi mogoče sprejemljivo. Gre za besedne napade, slabšalne odnose do trgovcev, uradnikov ali pa le ljudi, ki so ali niso v našem najbližjem krogu.

Vsako nasilje je vredno obsojanja. S svojo aktivno vlogo moramo vsako nasilje, ki ga opazimo, jemati resno, ker lahko hitro preraste v nekaj večjega. Zakaj ne bi živeli v lepšem svetu, če je korak do tega tako majhen, kot je sprememba lastne mentalitete. Dokažimo, da smo ljudje, ki jim ni vseeno.

Šovinizem in nacionalizem sta odraz nerazumevanja, ignorance in strahu. Seveda je dobro v tem svetu obravnavati tudi bojazen pred dogodki, ki jih ne moremo nadzorovati. Pogum pa ne pomeni odsotnost strahu, ampak premagovanje tega.

Zato sem zelo ponosen na občanke in občane. Ob novici, da bomo ponudili dom otrokom brez staršev, ki prihajajo z vojnih območij, sem slišal samo pohvale in pozitivne želje, da se bodo ti otroci v Postojni počutili varne in zaželeni. Tako bodo lahko ustvarili svoje življenjske želje in postali produktivni člani naše družbe, ne glede na to, kam jih bo odnesla pot. Videli bodo, da drugačna kultura, veroizpoved ali kakršnakoli druga usmeritev in pripadnost ne pomenita ovire za razvoj. Pomenita drugačna izhodišča, ki jih lahko umestimo v vsako okolje.

Smo na prepihu. Prepihu kultur, ljudi in dogajanja. Že večkrat smo dokazali, da imamo veliko srce, odprt um in da smo ljudje, ki jim ni vseeno za druge. Bodimo še naprej takšni do vseh, ki so okoli nas. Vem in zaupam, da bo zato svet veliko boljši. Tudi zaradi vloge vsakega posameznika. Bodimo vsem prijazna občina.

Želim vam lep junij,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

tema meseca:

Nasilje

tu živimo:

Predjama

na obisku:

Eki Alilovski

Na naslovnici: v prvi vrsti, od leve proti desni: Vida Lampe, Metka Jelič, Bernard Lampe; v drugi vrsti: Igor Vekar, Evgen Benedetti, Izidor Požar. Fotografija: Foto atelje Postojna.

POSTOJNSKI
PREPIH

Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, maj 2016, leto izdaje 10, številka 63 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepil@postojna.si. • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298. • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel; uredniški odbor: Alenka Čuk, Alenka Furlan Čadež, Gabriela Brovc, Mateja Jordan, Marino Samsa; urednik strani Občine Postojna: Robert Pavšič; lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Oblikovna zasnova: Aleš Pučnik. • Grafični prelom: Občina Postojna in Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Izberite življenje!

V maju, za mnoge najlepšem mesecu v letu, ko komaj čakamo, da gremo iz zaprtih prostorov ven, v naravo, se odvija tudi »Teden vseživljenjskega učenja«. Je to ironija? Takoj se namreč spomnimo, da smo še posebej v tem letnem času velikokrat slišali opominjajoče spodbude staršev in učiteljev. Še danes vzbudijo v večini ljudi precej neprijeten občutek, celo odpor, saj nas beseda učenje spomni na naše najzgodnejše izkušnje, povezane s šolo, ko so bili neprestano prisotni ukazi: »Uči se! Nikamor ne greš, uči se!« Ti so namreč pomenili, da ne smemo početi tistega, kar bi radi, temveč da se moramo posvetiti nečemu, kar nas v tistem obdobju sploh ni zanimalo in kar so nam namenjali odrasli.

Tudi uradna definicija izvajalcev programa in organizatorjev raznovrstnih dejavnosti v tednu vseživljenjskega učenja je dokaj neprivlačna, celo odbijajoča in nekaterim nerazumljiva - »Teden vseživljenjskega učenja (TVU) je najvidnejša promocijska kampanja na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji«. Prav »učenje« besedi kampanja in promocija marsikoga odvrne ta od ponujenega, kajti ob tem takoj dobimo predstavo, da se bomo zopet »učili« z zvezkom ali s knjigo v roki, brali in si poskušali čim več zapomniti. In v nadaljevanju še navajajo, da s »Tednom vseživljenjskega učenja opozarjajo na vseprisotnost in tudi pomembnost učenja – v vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih posameznik v svojem življenju prevzema«. Lepa misel - dobra zamisel, ki pa ne bi smela veljati oziroma trajati le en teden. Izobraževanje bi moralo potekati nepretrgoma in predvsem spontano. Ne učimo se in ne izobražujemo se le en teden v letu, učimo se vse življenje.

Učiti se in izobraževati se pomeni v resnici spoznavati nekaj novega, pridobivati novo védenje, nove izkušnje, razvijati nove spretnosti, odkrivati neznana področja, razumeti sebe in svet, v katerem živimo, ter se v njem čim bolje znajti – vsega tega pa se ne moremo naučiti v tednu dni. Učimo se od trenutka, ko smo se rodili, vse življenje, na vseh področjih in na različne načine; teden vseživljenjskega učenja naj nas navaja na nove načine in na nove vsebine, naj nas spodbuja, motivira.

Ne dovolite, da vam možgani počivajo, ker je to potem hudičevo delo - privede do Alzheimerjeve bolezni. Starost ni in ne sme biti izgovor. Človekove izkušnje in sposobnost prepoznavanja pomembnih podatkov nam dokazujejo, da starost človeka pri učenju ne omejuje. To dokazujejo tudi mnogi znanstveniki, ki so svoja velika odkritja dosegali v zrelejših letih.

Najpomembnejše je, da v vsem svojem življenju nepretrgoma širimo obzorje - z učenjem pridobimo nova znanja, krepimo spomin, osvajamo vrednote, pridobivamo uvid v probleme ter razvijamo spretnosti in socialne vezi. Cilj učenja je tudi boljša prilagoditev organizma razmeram v okolju.

Nikdar in nikoli ne recite, da vas zapušča spomin, da vam možgani ne delajo več, ne dovolite si obsedeti, obstati na mestu. Pojdite tja, kamor si želite, bodite, kar si želite biti, ker imate samo eno življenje! Vsaj sanjajte, kar bi radi storili! Sanje morate spremeniti v VOLJO, ki je ključnega pomena za učenje ali za katero koli drugo delo v vsem človekovem življenju. Vsi smo se namreč rodili vedoželjni in radovedni. Želja po znanju, razvoju, spretnosti in obvladovanju vsakdanjega življenja je vsajena v vsakega izmed nas, a le od vsakega posameznika je odvisno, koliko volje in želje bo vložil v uresničitev svojega bivanja na tem planetu. Vse, kar počnemo brez volje, sčasoma pušča negativne sledove.

Kvaliteta življenja se ne meri s številom vdihov, ki jih delamo zato, da bi živeli, ampak jo odmerjajo trenutki, ko nam je zastal dih – ob knjigi, računalniku, rastlinah, glasbi, športu, hobiju, energiji, spominu ... Edina oseba, ki je z vami vse življenje, ste vi sami. Vedno izberite življenje! Dane so nam vse sposobnosti in priložnosti za še bolj kakovostno in izpolnjeno življenje - morda tiči tudi v programu Tedna vseživljenjskega učenja priložnost, da se naučite česa novega.

Besedilo: Gabriela Brovč;
fotografija: Foto Atelje Postojna.

Nasilje

Nasilje vseh vrst je nedopustno kršenje osnovnih človekovih pravic, naj gre za pretepanje ali »samo« poniževanje in zmerjanje. In čeprav je po podatkih policije vsaj na našem območju nasilnih kaznivih dejanj vedno manj, bi morali imeti do njih ničelno toleranco - še posebej v družini, kjer bi se vsakdo moral počutiti najbolj varnega. Žal je statistično gledano več možnosti, da bomo poškodovani doma, kot da nas bo napadel kdo sredi noči na samotni ulici. »Nasilje v družini oz. intimnem odnosu ni več tak tabu, tudi po zaslugi medijev, pravi Cveto Kokalj, kriminalist na PU Koper. Prijav je zato več kot včasih, žal pa se žrtev in nasilnež pogosto vrtita v začaranem krogu, iz katerega se nočeta ali ne moreta izvleči. Da se nasilje prekine, je nujno sodelovanje policije, Centra za socialno delo (CSD), tožilstva in sodišča.

Sodelovanje policije in pristojnih institucij

Na CSD Postojna so porast nasilja v družini zaznali po letu 2008, kar sovpada z začetkom gospodarske krize. Povečali sta se brezposelnost in revščina, ki sta poleg alkoholizma in mamil, neizobraženosti, enostarševstva ter socialne izključenosti najpogostejša vzroka za domače nasilje. »Pred osmimi leti, ko je začel veljati Zakon o preprečevanju nasilja v družini, se je v regiji začelo povečevati predvsem število nujnih intervencij,« se spominja **direktorica CSD Postojna Patricija Može**. Pri tem navaja podatke policije o izrečenih ukrepih približevanja, saj je ob tem CSD dolžan poskrbeti za pomoč in zaščito žrtev. V zadnjem obdobju se število teh ukrepov ne spreminja bistveno, z izjemo leta 2011, ko jih je bilo največ, na celotnem območju PU Koper skupaj kar 122, trikrat več kot tri leta prej. Na območju PP Postojna, kjer so sicer lani obravnavali 15 primerov nasilja v družini, so prepoved izrekli osmim osebam. »Trend rasti se očitno umirja,« zaključuje Možetova.

Temu pritrjuje tudi **Cveto Kokalj, kriminalist s PU Koper**. »Statistični podatki PP Postojna na splošno kažejo upad kaznivih dejanj, tudi v družini.« Ko policija dobi prijavo ali odredi prepoved približevanja, o tem obvesti pristojni Center za socialno delo. »Informacije dobivamo tudi iz vrtcev in šol, zdravstvenih domov, nevladnih organizacij ali od državnega tožilstva. Včasih se oglasi tudi sama žrtev. V vseh primerih pa smo dolžni nasilje prijaviti policiji,« postopek opiše Patricija Može.

Začaran krog nasilja

Včasih se na policijo obrne žrtev sama. »Običajno želi samo, da se nasilje konča, kazni za nasilneža pa ne.« Žrtve zato pogosto umikajo predloge za pregon, nočejo sodelovati ali pričati v preiskavi, pred sodiščem pa prekličejo dano izjavo. In začaran krog nasilja se znova začne. »Sama kazenska ovadba ne more razrešiti dinamike odnosov,« zatrjuje Kokalj, ki družinsko nasilje zaradi vstopa v zasebnost prepozna kot eno najbolj občutljivih področij dela policistov.

Ob tem opozarja na dileme, ki se pojavljajo pri vseh strokovnih delavcih, vpletenih v posamezne primere. »Otrok se na primer zaupa učitelju, ta pa se sprašuje: Kaj pa če ni res? Mogoče pa ni tako hudo? Pridružita se še pomanjkanje dokazov in strah pred maščevanjem ali pričanjem na sodišču.« Pravno dilemo sicer rešuje pravilnik, ki strokovne delavce, predvsem v vzgoji in izobraževanju, zavezuje k prijavi, osebna stiska pa ostaja, dodaja Kokalj.

»Oblike nasilja v družini se prepletajo, od fizičnega do poniževanja in zmerjanja pri obeh partnerjih.« Sicer pa naša zakonodaja določa pet glavnih oblik nasilja - fizično, psihično, ekonomsko, spolno in zanemarjanje mladoletne osebe.

»Preprečevati, prepoznati in ustrezno ukrepati,« naloge policije opisuje kriminalist, a opozarja na soodgovornost drugih institucij. »Nujna sta hitra intervencija in hkrati umik policije, da prepustimo prostor CSD-ju, zdravstvu in nevladnim organizacijam. «Finančna kazen ali grožnja z ukrepom v praksi delujeta le kakšnega pol leta,« opaza policist in meni, da je prepoved približevanja sicer učinkovit, a kratkotrajen ukrep. »Običajno velja 10 dni, da v tem času lahko žrtev poišče pomoč, zatočišče ali odvetnika, CSD pa izdela varnostni načrt.«

Žrtve nasilja

Žrtve družinskega nasilja so v veliki večini ženske in otroci. »Otroci so žrtve tudi takrat, ko so nasilju izpo-

stavljeni samo kot priče,« pravijo na CSD. »Posledice nemočnega opazovanja nasilja nad drugimi družinskimi člani, največkrat mamo, povzročajo psihološko travmo, stres zaradi nenehnega strahu, čustvene poškodbe in izpostavljenost nasilnim vzorcem komunikacije.« Otroci so pogosto tudi žrtve spolnih zlorab. »Spolno zlorabljenih otrok je več, kot imamo prijav, saj si o tem zaradi občutkov sramu ali krivde ne upajo spregovoriti,« je prepričan Kokalj. Redko, pa vendar se v vlogi žrtve, največkrat psihičnega nasilja, znajdejo tudi moški.

Otroci in mladostniki lahko varno točko prepoznajo po posebni nalepki, smejoči se modro-beli hišici.

S staranjem prebivalstva narašča tudi nasilje nad starejšimi. »O dejanski razširjenosti tovrstnega nasilja je težko govoriti, saj je podatkov premalo, pojasnjuje **Damjana Jurman, regijska koordinatorica za preprečevanje nasilja pri CSD Koper**. »Čeprav velja mnenje, da so starejši žrtve nasilja predvsem v domovih za starejše, pa raziskave kažejo, da jih največkrat prizadene znana oseba, partner, sorodnik ali skrbnik,«

Patricija Može, Direktorica
Centra za socialno delo Postojna.

dodaja Možetova. Žrtve psihičnega in finančnega nasilja so največkrat ženske med 66. in 75. letom, nad njimi se najpogosteje znesejo otroci ali vnuki. V institucionalnem okolju zaznavajo raziskovalci predvsem več spolnih zlorab. Cveto Kokalj ugotavlja, da tako kot otroci tudi starejši zaradi sramu in občutka krivde zlorabe le redko prijavijo.

CSD se mora odzvati na vsak primer nasilja v družini. »Takoj po obvestilu začnemo postopke za zaščito žrtve nasilja v družini in pazimo, da so ti varni za žrtev. Pomoč pa moramo ponuditi tudi povzročitelju nasilja,« še dodaja Patricija Može. Čeprav redko, dobijo včasih tudi kakšno zlonamerno prijavo.

V najhujših primerih pošljejo žrtve v Varno hišo Kras, ki deluje v okviru CSD Sežana. Tam so lani sprejeli 13 žensk in 17 otrok, 30 oseb pa je k njim prihajalo občasno na posvet.

Zakonodaja za preprečevanje nasilja in boljšo zaščito žrtev

Lani sprejeta novela Kazenskega zakonika je prinesla nekaj dobrodošlih sprememb, povezanih predvsem s pregonom mladoletnih oseb, prepovedjo navezovanja stikov in komuniciranja z žrtvijo, z grožnjami in zalezovanjem.

Pripravljajo se tudi spremembe Zakona o preprečevanju nasilja v družini, kjer med drugim po novem kot nasilje šteje že grožnja s fizičnim ali spolnim nasiljem. Kot fizično nasilje bosta obravnavana tudi prisilno delo ter omejevanje gibanja in komuniciranja. Razširjanje informacij o žrtvi bo veljalo za psihično nasilje, na novo pa bo določeno tudi ekonomsko nasilje. Kot povsem novo obliko družinskega nasilja bo zakon definiral zalezovanje.

Novost bo tudi drugačna opredelitev oz. razširitev družinskih članov, saj dosedanja v praksi pogosto ni omogočala uvrstitve nasilnih oseb v nobeno izmed kategorij. V nove-

li zakona so tudi predlogi za boljšo zaščito žrtve.

Novela prinaša še vrsto sprememb veljavnega zakona, ki je glede postopka in izvršbe pomanjkljiv. »Na to je stroka opozarjala že dlje časa,« pravijo na CSD in pričakujejo, da bodo s spremenjenimi normativi in rešitvami natančneje določili možnosti ukrepanja pristojnih organov, policije in sodišč. Med drugim bo imelo sodišče možnost, da bo ukrepe izreklo tudi na predlog CSD, in ne le na predlog žrtve, kot je veljalo doslej.

Med starejšimi so žrtve psihičnega in finančnega nasilja največkrat ženske med 66. in 75. letom, nad njimi se najpogosteje znesejo otroci ali vnuki.

CSD se povezuje tudi s strokovnimi delavci v vzgoji in izobraževanju, ki poročajo o porastu vrstniškega nasilja. »Ta sicer ne sodi v našo pristojnost,« pojasnjuje direktorica CSD Postojna, se pa v preventivne programe za otroke in mladostnike na tem področju vključujejo strokovni delavci Kriznega centra ter Dnevnega centra za otroke in mladostnike.

Nasilje v šolah

Na šolah opažajo, da je manj fizičnega nasilja, povečuje pa se nasilje na socialnih omrežjih. »Otroci probleme raje kot osebno »rešujejo« preko omrežij in k nadlegovanju spodbu-

Petra Košnik, svetovalna delavka
na OŠ Antona Globočnika

dijo še vrstnike,« opaza **svetovalna delavka Petra Košnik z OŠ Antona Globočnika**. Letos so imeli tri take primere; prišlo je tudi do izsiljevanja. Fizično nasilje zaznajo nekajkrat na leto. »Pogosto je posledica izbruha nekoga, ki ga drugi že dalj časa maltretira oziroma izziva.«

Tudi **na OŠ Miroslava Vilharja** zaznavajo predvsem porast spletnega nasilja. »To je včasih lahko še bolj zaskrbljujoče od ostalih oblik, saj so mlade generacije zelo odvisne od teh oblik komunikacije,« pravijo v šolski svetovalni službi. V spletni

anketi so o zaznavanju medvrstniškega nasilja ugotovili, da je približno tretjina učencev doživela nasilje, najpogosteje v blažjih oblikah, ki so velikokrat povezane z družinsko problematiko, motnjami pozornosti, hiperaktivnostjo in podobnim.

Na obeh šolah se v takih primerih pogovorijo z vsemi udeleženi, k sodelovanju vedno povabijo tudi starše. »Pri reševanju vzgojne problematike smo uspešni takrat, ko starši dogodek vzamejo resno. Če pa najstnik ve, da bo imel v starših zagovornika, smo pri obravnavi

vzgojne problematike manj uspešni,« pravi Košnikova. Kadar se vedenje ne popravi, starše napotijo v zunanje institucije. »V skrajnih primerih učiteljski zbor glasuje tudi o izreku vzgojnega opomina.«

Unicefove varne točke

Unicef Slovenije že od leta 2003 vzpostavlja tako imenovane varne točke. Doslej so zaživele v 74 slovenskih krajih, decembra lani tudi v Postojni. Varne točke (teh je v mestu šest) ponujajo pomoč otrokom in mladostnikom, ki se znajdejo v stiski - bodisi kot žrtve mladostniškega nasilja, nasilja v družini, različnega nadlegovanja. Tam lahko zaprosijo za nasvet tudi v imenu prijatelja, ki

Naša zakonodaja določa pet glavnih oblik nasilja: fizično, psihično, ekonomsko, spolno in zanemarjanje mladoletne osebe.

potrebuje pomoč, pa se sam ne želi izpostaviti, ali pa se na ljudi, ki so v okviru Unicefa opravili posebno izobraževanje, obrnejo zato, ker potrebujejo zgolj pozornost, prijazen pogovor, morda pomoč pri domači nalogi. **Ana Širca, svetovalka v Mladinskem centru Postojna** - pri lokalnem koordinatorju varnih točk za občini Postojna in Pivka, kjer zbirajo tudi podatke o aktivnostih varnih točk, je povedala, da v petih mesecih, kar varne točke delujejo, tovrstne pomoči ni poiskal še noben otrok ali mladostnik.

Tvoj telefon

Društvo Tvoj telefon deluje na našem območju že 24 let in je član STS-ja, Zveze slovenskih svetovalcev; skupaj s štirimi drugimi društvi vzdržuje delovanje brezplačne 24-urne telefonske linije v stiski z imenom "Sopotnik". V društvu deluje 36

aktivnih svetovalcev, ki so usposobljeni tudi za odzivanje v primerih nasilja. V letu 2015 so imeli skupaj 4406 klicev, od tega 142 povezanih z nasiljem.

Z nasiljem se na kriznem telefonu srečujejo predvsem na dveh ravneh. Prva raven je, ko jih pokliče klicalec, ki se sooča z nasiljem v svojem okolju. Žrtve imajo skupno lastnost, da so v resnici družbeno nemočne, ker so zaradi socialne stiske, slabše izobrazbe, invalidnosti, revščine in funkcionalne nepismenosti

Ana Širca, svetovalka v
Mladinskem centru Postojna.

na družbenem dnu. Druga raven se dotika svetovalcev na telefonu in pomeni ukrepanje. Ker so tako svetovalci kot tudi klicanci zavezani anonimnosti, so po eni strani prikrasani in ne morejo takoj reagirati na konkreten pojav nasilja. Zakon o socialnem varstvu jih namreč zavezuje, da morajo prijaviti nasilje, če le imajo kakršnekoli uporabne podatke

za prijavo, posebno če gre za akutno nasilje in nasilje nad otroki. Klicalcu so dolžni povedati, da se njihova anonimnost pod določenimi pogoji umakne praktičnemu ukrepanju. To so dolžni tudi pri nasilju nad samim sabo in pri samomoru. Takrat pokličejo policijo, obvestijo Center za socialno delo in žrtvi nudijo takojšnjo sprostitev stiske, ponudijo vse informacije, kje in kako se lahko sama napoti po pomoč. Na žalost potrebujejo žrtve kroničnega nasilja veliko časa in pogovora, da se same odločijo za ukrepanje.

Leta 2015 so svetovali 84-im klicalcem in jih po pomoči napotili v različne ustanove; enkrat so bili na informativnem razgovoru na policiji, enkrat pa so morali nujno poklicati policijo.

Besedilo: Mateja Jordan, Alenka Čuk, Polona Škodič; fotografije: Tomaž Penko.

V spomin na žrtve 2. svetovne vojne

V aprilu se pred dnevom upora proti okupatorju, predvsem pa ob postojnskem občinskem prazniku, predstavniki postojnske Občine, Krajevne organizacije ZZB za vrednote NOB Slovenije (KO ZZB), svojci padlih in umorjenih ter drugi občani tradicionalno poklonijo rojakom, vsem žrtvam druge svetovne vojne. V ta namen obiščejo v Trstu stavbo na ulici Ghega, grobnico talcev na pokopališču Sv. Ane in zloglasno Rižarno, edino taborišče v Italiji s krematorijsko pečjo. Tudi letos ni bilo nič drugače. Potem ko so 22. aprila v dopoldanskih urah obiskali našete lokacije v Trstu in se tam poklonili spominu vsem žrtvam ter položili vence, so v zgodnjih popoldanskih urah spominske vence položili še pred spomenika na Trgu padlih borcev in na pokopališču v Postojni.

V nedeljo, 24. aprila, pa sta Občina Postojna in KO ZZB organizirali spominski pohod in slovesnost pred spomenikom nedaleč od vhoda v Črno jamo. Kot poudarja **Bruna Olenik, predsednica KO ZZB in soorganizatorica spominskih prireditev**, »mora spomin na junaška dejanja tistega časa živeti naprej«. Spominskega pohoda, ki je potekal skozi Postojnsko, Črno in Pivko jamo,

Polaganje venca na grobnico talcev na pokopališču Sv. Ane v Trstu.

se je udeležilo 110 pohodnikov. Zbrane sta pred spomenikom najprej nagovorila **Tina Žigon, predstavnica gibanja za aktivno državljanstvo Puntarji**, in **postojnski župan Igor Marentič**, kot slavnostni govornik pa je nastopil **Miha Pogačar, tajnik Društva TIGR Primorske**. Spomnil je na dogodke v Jugoslaviji in Sloveniji v letu 1944, posebej izpostavil Primorsko in diverzantsko akcijo v Postojnski jami, svoje misli pa sklenil z besedami: »Živimo v času, ki od nas ne zahteva junaštva, kot ga je zahteval čas borbe. Današnji čas zahteva zvestobo, humanost, odprtost, doslednost in solidarnost.« Vsi, ki so se poklonili žrtvam vojne v Tr-

stu, Postojni in pred Črno jamo, so želeli spomniti na ideale upora zoper okupatorja in na dejstvo, da smo bili Slovenci med II. svetovno vojno skupaj z drugimi naprednimi narodi Evrope na strani pravičnosti in antifašizma, enega temeljev demokracije in sodobne združene Evrope. Prireditve je povezovala Olenikova, v kulturnem programu pa so nastopili recitatorji Marjetka Popovski, Jožica Perenič, Igor Rojc in Tone Šepc, zaigrala je Postojnska godba 1808, zapeli pa so tudi člani Lovskega pevskega zbora Zlatorog iz Vipave.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Foto Atelje Postojna.

nekoč danes

Odkritje obeliska pred Črno jamo leta 1963 ali 1964. Foto: L. Vilhar.

Novo obeležje je odkrila Zofija Kovač, letošnja prejemnica srebrnega priznanja Občine Postojna.

Obeležji pred vhodom v Črno jamo

Doslej sta na dobro poznano akcijo požiga bencina v Postojnski jami opozarjali spominska plošča tik ob današnjem izhodu iz Postojnske jame (odkrita je bila 3. julija 1955) in tristran kamnit obelisk s kratkim povednim napisom, v katerem pa se je avtorjem zapisal napačni datum diverzantske akcije. Ta spomenik stoji ob gozdni poti, kakih sto metrov oddaljen od vhoda v Črno jamo. Njegovega avtorja nam zaenkrat še ni uspelo ugotoviti, prav tako pa še vedno ugibamo o datumu odkritja spomenika. V *Vodniku po partizanskih poteh* (iz leta 1978) - isti datum najdemo tudi v Registru nepremične kulturne dediščine novogoriškega Zavoda za varstvo kulturne dediščine - je zapisano, da so ga odkrili ob občinskem prazniku leta 1963. Štefan Bratina, dolgoletni postojnski dopisnik *Slovenskega Jadrana* in pozneje *Primorskih novic*, pa je prav v slednjih 17. aprila 1964 poročal, da bo »pri vходу v Črno jamo, kjer so pred dvajsetimi leti stopili v podzemlje diverzanti ... 23. aprila odkrit spominski obelisk.«

Kakorkoli, obema obeležjema se je ob letošnjem dnevu zmage in dnevu Evrope pridružilo še tretje. Pod častnim pokroviteljstvom predsednika države Boruta Pahorja in ob podpori Občine Postojna je pobudo zanj dalo Veleposlaništvo Republike Poljske. Kamnito obeležje poljskemu narodnemu heroju, vodji diverzantske akcije Tadeuszu Sadowskemu – Tomu, ki je

svoje mlado življenje sklenil le nekaj mesecev po izvršeni akciji v Postojnski jami, je umeščeno v neposredno bližino obeliska, slovesno pa so ga odkrili 9. maja. Po uvodnem razmišljanju **župana Igorja Marentiča**, ki je naglasil, da je bila drzna akcija diverzantov »tako slovenski kot tudi internacionalni prispevek k ustvarjanju nove Evrope, v kateri lahko narodi govorimo svoj jezik, gojimo svojo kulturo in ustvarjamo svojo lastno identiteto,« je pomen »poljsko-slovenskega bratstva v orožju« in potrebo po ohranjanju spomina na ta čas izpostavil **poljski veleposlanik Pawel Czerwinski**. **Predsednik Borut Pahor** pa je ob hvaležnem spominu na dogodke izpred več kot 70 let spomnil predvsem na prihodnost, v katero naj vodi pot, ki bo našim otrokom omogočila, da se bodo izognili trpljenju in zlu, gradili pa vrednote, kot so svoboda, blaginja, varnost. Zbranim pred obeležjema je prenesel tudi željo, ki jo delita s poljskim predsednikom Dudo - mesto spomina pred Črno jamo naj bi namreč v prihodnje postalo kraj, kjer bi vsaj enkrat letno poudarili slovensko-poljsko prijateljstvo. Slovesnosti se je udeležil tudi **edini še živeči udeleženec akcije Srečko Tušar**, v imenu krajevnih organizacij Zveze borcev za vrednote NOB Postojna, letošnje dobitnice zlate plakete svoje krovne organizacije, pa je spregovorila **Bruna Simčič Olenik**.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: arhiv Notranjskega muzeja Postojna in Foto Atelje Postojna.

Osrednji del prireditve je »pripadel« prejemnikom letošnjih priznanj.

Že 59. obeležili občinski praznik

Na predvečer dneva, posvečenega spominu na dogodke v aprilu 1944, ko so nacisti v Trstu obesili 51 primorskih rodoljubov (od tega kar 14 s Pivškega in Postojnskega, predvsem iz Oreha in Hrenovic) in so partizani v diverzantski akciji v Postojnski jami zažgali bencin, je postojnska občina praznovala. 23. april kot občinski praznik obeležujemo od leta 1958. Na osrednji prireditvi ob občinskem prazniku so podelili tudi priznanja in nazive občine Postojna.

Že tradicionalno so še pred uradnim začetkom slovesnosti zbrane pred postojnskim kulturnim hramom pozdravili s takti izbranih koračnic **člani Postojnske godbe 1808**. Slavnostni govornik **župan Igor Marentič** se je zahvalil in čestital prejemnikom priznanj ter poudaril, da so s svojimi »dejanji, rezultati in nesebičnostjo prispevali k razvoju občine«. Tudi zaradi njih je »naša Postojna prijazna, usmerjena v prihodnost in svetla«. V svojem razmišljanju je spomnil na pospešen razvoj Postojne in naglasil zavedanje, »da bomo razmere premaknili na bolje le z odprtostjo in pozornim poslušanjem«.

Osrednji del prireditve je »pripadel« prejemnikom letošnjih priznanj. Sedmim izjemnim občanom in občankam ter predstavnikom dveh organizacij – kluba oziroma zveze, ki so ob svojem delu v korist skupnosti namenili tudi svoj prosti čas

in vsak na svojem področju dokazali, da lahko z voljo premikamo meje, je priznanja in darila izročil župan. Obširneje smo jih predstavili v aprilski številki *Prepiha*, zato o njih še enkrat le na kratko. Častni občan občine Postojna je postal porodničar in ginekolog, v dveh mandatih poslanec državnega zbora, človek, katerega delo je prepoznala tudi tujina, Postojnčan **Aleksander Merlo**. Priznanje 23. april so za napredek letalstva in tehnične kulture ter neprekinjeno 70-letno delovanje prejeli člani **Aerokluba Postojna**. Zlato priznanje so letos podelili dvakrat: za požrtvovalno prostovoljno delo na humanitarnem in kulturnem področju ter delo v lokalni samoupravi je prvo prejela **Andreja Mihelčič** iz Bukovja; drugo, predvsem za nudeno nesebično in požrtvovalno pomoč vsem občanom in občankam, pa je šlo v roke **Gasilske zveze Postojna** oziroma njenih več kot 1600 članov. Tudi srebrno priznanje

so podelili dvakrat. Prejela sta ga **Marjan Hebar** - za vidno delo na področju strelskega športa, in **Zofija Kovač** - za svoja prizadevanja za ohranjanje vrednot in spominov NOB. Priznanje Miroslava Vilharja je letos prejela projektna skupina Glasbene šole Postojna - že večkrat nagrajene **Brigita Tornič Milharčič**,

domači ustvarjalci. Poleg Postojnske godbe 1808 z dirigentom Luko Loštrekom so se predstavili Eva Berginc, Katarina Kocman in Ela Obreza - članice Baletnega društva Postojna z mentorico in koreografino Manco Krnel, trobilni kvartet Glasbene šole Postojna, ki v sestavi Jon An Herlič, Tine Sotlar, Luka

Častni občan občine Postojna je postal Aleksander Merlo. Priznanje mu je izročil župan Igor Marentič.

Karmen Širca Costantini in Mojca Širca Pavčič so prejele priznanje za nadpovprečno in uspešno delo na področju glasbene vzgoje in izobraževanja.

Dekleva in Anže Obreza deluje pod mentorstvom Francija Šavca, ter pogosti gostje postojnskega odra - Maja Batagelj, Zdenka Kanoni in Franci Petkovšek, člani Gledališke skupine Ščuka iz Planine.

Program prireditve je povezovala Polona Škodič, kulturni program pa so z izbranimi točkami sooblikovali

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Visoko priznanje krajevni organizaciji ZZB NOB Postojna

Zlato plaketo Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije je za uspešno promocijo vrednot, dogodkov in osebnosti narodnoosvobodilnega boja, za ugledno uresničevanje vloge ZB v svojem okoliju in združenju, za ohranjanje številčnosti organizacije s sprejemom novih članov in za skrb pri vzdrževanju in urejanju spomenikov in spominskih znamenj na svojem območju letos prejela tudi Krajevna organizacija ZB NOB Postojna.

Predsednica Bruna Olenik je ob tem poudarila, da je visoko priznanje potrditve uspešnega dela v krajevni organizaciji, ki šteje 372 članov, od tega 70 nekdanjih aktivistov in borcev. Člani se vsako leto zberejo na občnem zbo-

ru, ob dnevu borca in občinskem prazniku na slovesnosti v Črni jami ter se udeležujejo slovesnosti po vsej Sloveniji, na Hrvaškem in v zamejstvu. Skrb namenijo tudi spominskim obeležjem na območju organizacije. Prirejajo tudi okrogle mize, posvečene NOB oziroma povojni zgodovini.

Še posebej pa je slovesno ob sprejemu novih članov. Vsako leto se tej organizaciji pridruži okoli 40 novih članov, med njimi so tudi mladi. Olenikova je izpostavila prav pomen prenašanja vrednot NOB na mlade v sodobnem času, ki o tej tematiki vedo premalo. »Potrebno je veliko dela in predvsem spoštovanja do vrednot NOB, da ohranjamo spomin na borce, ki so šli nesebično v boj za osvoboditev domovine - njeno svobodo, človekove pravice in dostojanstvo,« pove Bruna Olenik.

Alenka Furlan Čadež

V vitrini je razstavljenih nekaj kosov Pilonove fotografske opreme, ki jo hrani Pilonova galerija Ajdovščina.

Caldartovo razstavo so pospremili z izvornimi razlagami in arhaičnimi predmeti

Ob dnevu muzejev odprli razstavi

Notranjski muzej Postojna se je praznovanju letošnjega mednarodnega dneva muzejev pridružil z odprtjem dveh novih občasni razstav, obe pa predstavljata drobce iz bogatega življenjskega opusa umetnika Vena Pilon.

Prvo, **gostujočo razstavo Goriškega muzeja iz Nove Gorice je njen avtor dr. Borut Koloini naslovil »Pišem ti na različne naslove ...«**.

Razstavo je oblikoval Boris Blaško, predstavlja pa slikarjeva pisma prijatelju iz dijaških let, publicistu, pesniku in pripovedniku Stanetu Kosovelu, starejšemu bratu pesnika Srečka. Pilon jih je pisal med prvo svetovno vojno, ko sta bila oba s prijateljem kot avstro-ogrska vojaka na fronti oziroma v ujetništvu. Ohranjena pisma Stanetu so sodelavci Goriškega muzeja našli na Kosovelovi domačiji v Tomaju. Na razstavi vstopamo s Pilonovimi pismi in z likovnimi deli ter s Kosovelovo poezijo in sočasnimi časopisnimi članki v življenje dveh slovenskih kulturnih ustvarjalcev preteklega časa, avtor razstave pa je zgodbo o pismih umestil tudi v širši zgodovinski kontekst.

Drugo razstavo **»Veno Pilon – fotograf Krasa«**, ki nadaljuje niz občasni razstav, vezanih na stalno razstavo o krasu, neposredno pa se navezuje tudi na temo letošnjega muzejskega dne »Muzeji in kulturne krajine«, je pripravila **kustosinja etnologinja Notranjskega muzeja Magda Peršič**. Predstavlja izbor Pilonovih zgodnjih dokumentarnih fotografij kraške pokrajine in njenih ljudi. Posnete so bile med letoma 1922 in 1925, v najplodnejšem, ajdovskem obdobju Vena Pilon – foto-

grafa. Fotografije vsakdanjega življenja Kraševcev, nastale na začetku Pilonove fotografske poti, »ohranjajo identiteto Krasa in trdoživih Kraševcev v času spreminjajoče se in kljubujoče kulturne krajine Primorske pod nasilno fašistično oblastjo«, pravi Peršičeva in dodaja, da so posnetki neponovljivi in pomenijo neprecenljiv vir etnologom, antropologom in drugim družboslovcem pri proučevanju kulturne krajine Primorske v zadnjem stoletju. Kar 179 fotografij iz omenjenega obdobja je Pilon že leta 1928 podaril tedanjemu Etnografskemu muzeju v Ljubljani. Danes jih je ohranjenih še 153, so del arhiva Slovenskega etnografskega muzeja in tvorijo album *Primorsko; pokrajina, ljudje, arhitektura itd.* Muzej obeležuje z razstavama tudi stodvajsetletnico Pilonovega rojstva in stoletnico prve svetovne vojne. Razstavi bosta na ogled to poletje.

Notranjski muzej se je tega dne z ustvarjalno delavnico izdelovanja papirja iz slonjih iztrebkov predstavil tudi na Paradi učenja v postojnskem mestnem parku. Obiskovalci so spoznali različne podlage za pisanje, ki so jih uporabljali ljudje v preteklosti (papirus, pergament ...), na voljo pa jim je bil tudi promocijski material o muzeju.

Besedilo: Alenka Čuk;
fotografija: Slavko Polak.

Bronasto priznanje za Elum

23. in 24. aprila je v Mariboru potekalo državno tekmovanje Naša pesem v štirih kategorijah: moški, ženski, mešani zbori in male pevske skupine. V slednji je tekmovala tudi vokalna skupina Elum, ki je prejela bronasto priznanje.

Pevke in zborovodkinja **Karolina Repar** so bile s priznanjem zadovoljne, saj je bilo trdo delo zadnjih mesecev poplačano. Priznanje je dobra popotnica za nadaljnjo kakovostno rast skupine, ki je prvič stopila ob bok najboljšim zasedbam v državi in se na dvodnevem srečanju marsičesa naučila.

Caldartove arhaične podobe

V avli Dijaškega doma SGLŠ v Postojni so 5. maja na ogled postavili fotografije Francesca Caldarta, gozdnega nadzornika v Julijski krajini. Ta se je v 30. letih prejšnjega stoletja, ko je Primorska živela pod Kraljevino Italijo, pogosto mudil tudi v naših krajih. Šola je pri pripravi razstave sodelovala z Didaktičnim učnim centrom iz Bazovice, ki hrani 424 Caldartovih fotografij. Razstava, ki bo na ogled do konca maja, vključuje približno 50 podob ljudi in pokrajin, izgubljenih v preteklosti – od košnje na krškem travniku pri Divači in priprave smrekovega lesa v gozdu ob Grobiščah do hrastovega gozda pri potoku Sušica in hribovja v dolini Trente.

Z Didaktičnim učnim centrom je **ravnateljico SGLŠ Cvetko Kernel** povezal **postojnski podžupan Andrej Berginc**, ki je povedal, da tokratna razstava predstavlja šele začetek plodnega sodelovanja med občinama. Razstavo je pozdravil tudi **dr. Janez Krč, predstojnik oddelka za gozdarstvo na Biotehniški fakulteti v Ljubljani**, z zgodovinsko razlago pa jo je pospremila **dr. Dragica Čeč, sodelavka Inštituta za zgodovinske študije Univerze na Primorskem**.

»Po priključitvi h kraljevini Italiji je center upravne organizacije za ta del Krasa postal Trst, ki je gozdarstvu odredil poseben upravni nadzor,« je pojasnila po odprtju. »Caldartove fotografije pa so njegova osebna izkaznica, ki kaže veliko profesionalno zainteresiranost, saj izpostavlja pomen gozda kot enega od pomembnih gospodarskih virov tega prostora. Hkrati ga predstavlja kot pripadnika meščanske družbe, ki je cenila naravo ter jo povezovala z zdravjem in razvojem v kontrastu z onesnaženimi industrijskimi središči, na primer Trstom.«

Čečeva je presenečena, kako očitno se na razstavi pokažejo teorije o življenju mest in podeželja v času pred 2. svetovno vojno. »Še posebej zanimiv je interes za vse, kar je blizu naravi. Fotograf je iskal podobe kmečkega življenja, ki so še bolj arhaične, kot je bilo takratno običajno kmečko življenje.«

V čas nastanka fotografij so obiskovalce popeljali tudi nastopajoči, **Otroci iz Majlonta** in družinski **trio Volk Folk iz Ilirske Bistrice**, šolske kuharice pa so poskrbele za kulinarčno popotovanje v preteklost.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Uspeh Gledališke skupine OŠ Miroslava Vilharja Postojna

Po ogledih vseh regijskih srečanj po državi in v zamejstvu je državna selektorica Simona Zorc Ramovš na zaključno Srečanje otroških gledaliških skupin Slovenije, ki bo 8. in 9. junija v Medvodah, uvrstila tudi **Gledališko skupino OŠ Miroslava Vilharja Postojna**. S predstavo **Pika** Astrid Lindgren / Andreja Rozmana – Roze se je uvrstila med trinajst najkakovostnejših gledaliških produkcij te sezone.

Pod režijskim vodstvom **Irene Rep** so se v svojih odrskih vlogah izkazali: **Mia Rebec, Niki Pavlin, Flora Kavčič, Alja Likar, Jan Lenarčič, Leila Posega Penko, Eva Todorov, Neža Novak, Karolina Mulec, Maxim Kaluža in Maks Suša**

O namestitvi in integraciji mladih beguncev v Postojni so na tiskovni konferenci govorili: Patricija Može, Tatjana Hvala, Cvetka Kernel, Igor Marentič, Suzana Ivanovič in Andrej Berginc.

V Postojni so dobrodošli mladi begunci

Tako je izzvenela tiskovna konferenca predstavnikov organizacij in ustanov iz Postojne, ki bodo vključene v mrežo pomoči skupini deset do osemnajst beguncev brez spremstva, mladoletnih otrok v starosti 15 do 18 let, ki naj bi predvidoma v juniju prispeli v dijaški dom Srednje gozdarske in lesarske šole (SGLŠ).

Otroci, ki so v Slovenijo prišli brez staršev oziroma zakonitih zastopnikov, so izrazito ranljiva skupina. Zato so v zadnjem obdobju na ministrstvih za notranje zadeve, za izobraževanje in za delo iskali možnosti za čim trajnejšo obliko namestitve, ki bo zagotovila strokovno podporo, vzgojitelje, prevajalce in drugo ustrezno oskrbo. Med občinami, ki bi lahko ponudile zatočišče mladim beguncem brez spremstva staršev, je tudi postojnska. »Tri pristojna ministrstva so prepoznala Postojno kot eno od možnih lokacij, kamor bi lahko namestili otroke, ki prihajajo iz vojnih žarišč in iščejo boljši jutri,« je pojasnila **Cvetka Kernel, ravnateljica SGLŠ**. Dijaški dom, ki ima od 360 razpoložljivih postelj zasedenih le 90, je že dolgo stičišče mednarodnih dejavnosti. Del prostorov je namenjenih mladinskemu hostlu, v katerem so lani prenočevali obiskovalci iz 80 držav. V Postojni je v srednjih šolah tudi pester nabor izobraževalnih programov, v katere bi se lahko begunci vključili predvidoma že s 1. septembrom. V dijaškem domu bi jim ponudili 24-urno oskrbo, v ta namen pa bi v SGLŠ dodatno zaposlili nekaj oseb. Na šoli so po besedah Kernelove obvestili tudi delavce šole, svet zavoda in svet staršev.

»V preteklosti smo že dokazali, da smo občina, ki zna pomagati,« je **župan Igor Marentič** spomnil na pomoč Postojnčanov, ki so v letih po osamosvojitvi Slovenije odprli vrata številnim beguncem iz krajev nekdanje skupne države. »Njihove življenjske izkušnje so za nas nepredstavljive in lahko samo rečem, da so begunci dobrodošli, tako kot so bili v preteklosti. Pokažimo jim, da smo ljudje in da razumemo njihovo stisko,« je poudaril ter nadaljeval, da

bodo skupaj z nevladnimi organizacijami storili vse za njihovo varno in zaželeno počutje v Postojni.

V Centru za socialno delo imajo izkušnje z izvajanjem skrbniških nalog za mladoletne tujce brez spremstva v Centru za tujce, je povedala **direktorica Patricija Može**. Postopek obravnave beguncev namreč vključuje postavitev skrbnika, ki začasno nadomešča starše, in nadzor nad izvajanjem njegovega dela. »Naloga skrbnika je, da mladoletne tujce oprepi z informacijami, kakšne pravice imajo na našem ozemlju in poskrbi za njihovo ustrezno nastanitev. Ta skrbništva se po navadi zaključijo, ko mladoletnik zaprosi za mednarodno zaščito ali v spremstvu nadaljuje pot. Ker mladoletniki prihajajo v dijaški dom, bomo postavili skrbnike, ki bodo imeli obsežnejše delo,« je pojasnila Možetova ter nanizala naloge, kot so: skrb za osebnost, pravice in izobraževanje beguncev, upravljanje njihovega premoženja in zastopanje v različnih postopkih.

Za koordinacijo med lokalnimi in javnimi ustanovami ter nevladnimi organizacijami bo skrbelo Regijsko stičišče nevladnih organizacij Primorsko-notranjske regije Boreo. »S komunikacijo in podporo tistim, ki bodo izvajali integracijo, bomo skrbeli za čim bolj gladko delovanje, pa tudi za to, da lokalna skupnost ne bo le obveščena, ampak tudi vključena v procese integracije,« je pojasnila **Tatjana Hvala, vodja Boreo**, s svojim delom pa bodo skušali zmanjšati stereotipe, ki bi se lahko pojavili.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež;
fotografija: Valter Leban.

Parada učenja - dnevi učečih se skupnosti« predstavlja vrhunec Tedna vseživljenjskega učenja.

Tradicionalni TVU zopet navdušil z množičnostjo in udeležbo na Paradi učenja

Že enaindvajseto leto zapored je Teden vseživljenjskega učenja (TVU) – slovenski festival učenja med 13. in 22. majem ponudil v Postojni zgoščen nabor dogodkov, ki jih je po besedah Tine Bazjako, vodje OE Ljudska univerza pri Zavodu Znanje (območni koordinatorki TVU), priredilo 35 organizacij.

Vrhunec tradicionalnega tedna je ponudila prirediteljica **»Parada učenja - dnevi učečih se skupnosti«**, ki se je začela v Vrtcu Postojna z zasaditvijo drevesa, saj se, kot je ob tem dogodku izpostavila **ravnateljica Tonja Ferjančič**, veriga »vse-življenjskosti« priča pri najmlajših. Pred dvema letoma so ob paradi s simbolično posaditvijo drevesa v takrat prenovljenem mestnem parku poudarili geslo »Znanje raste«. Letos so to gesto nadaljevali in pričeli »spletati verigo znanja, pri čemer bo drevo, ki bo simbolno raslo skupaj z znanjem v naši regiji, vsako leto v svojem okolišu zasadila druga sodelujoča organizacija,« pojasnjujejo v Zavodu Znanje.

Ob nadaljevanju dogodka na osrednjem prizorišču v mestnem parku je **Vladka Krese, direktorica Zavoda Znanje**, poudarila vlogo Ljudske univerze, »ki v regiji kot vodilna ustanova za izobraževanje odraslih že več kot pol stoletja skrbi za vseživljenjsko učenje, s pomočjo TVU in Parade učenja pa pomaga utirati pot k uresničevanju kulture vseživljenjskega učenja. Festivalski del parade je sejem priložnosti za učenje in ustvarjalnost na javnem mestu,« je povedala in poudarila sodelovanje več kot 30 organizacij.

Predstavnica Andragoškega centra Slovenije Zvonka Pangerc Pahernik je ljudske univerze označila kot stebre prenosa znanja med generacijami. **Bojan Hajdinjak, predsednik Zveze TVU Slovenije**, pa je spomnil na pionirstvo ljudskih univerz, ki so še pred porastom različ-

nih nevladnih organizacij in drugih izobraževalnih ustanov promovirale vseživljenjsko učenje, »zato se lahko ob takih dogodkih, ko v kratkem času prikažemo naše znanje in izkušnje, pohvalimo.«

Tina Bazjako je pojasnila, da obisk TVU od leta 1997 narašča z vključevanjem čim bolj različnih ustanov in organizacij, poskočil pa je tudi zaradi uvedbe Parade učenja, ki nudi širšo regijsko udeležbo. Veliko si obetajo od Medgeneracijskega centra v Zeleni dvorani, ko bo vse-življenjskost dobila še večji medgeneracijski poudarek.

Zbrane je pozdravil tudi **župan Igor Marentič** in jih pozval k čim večji udeležbi dogodkov v okviru TVU.

V vrtcu in na osrednjem odru so se predstavili Pihalni kvartet, Pihalni orkester in harmonikarski orkester Glasbene šole, skupina otrok »Škrati« iz Vrtca Postojna, mentorica študijskega krožka Marjeta Marinčič, ansambel Strel iz OŠ Prestranek, Tanja Mejak s spremljajočo skupino »Smo se najdlj«, člani društva Kašča, Ženska vokalna skupina Vande Križaj in plesna skupina Artifex. Sicer pa se je predstavilo še 20 različnih organizacij in ustanov s področja vseživljenjskega učenja.

Na željo prirediteljev in po sklepu Nacionalnega odbora bodo dogodki pod okriljem TVU potekali vse do 30. junija.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež;
fotografija: Foto atelje Postojna.

Predjama

Predjamsko območje je eno najlepših in najnenavadnejših biserov naravne in kulturne dediščine, ki leži v prečudovitem kotičku naše kotline – v skrajno severozahodnem oziroma severnem delu Spodnje Pivke, ob zatrepu slepe doline, po kateri teče potok Lokev. Njegova voda nenadoma skrivnostno izgine v kraško podzemlje pod impresivno, 123 m visoko steno. Ob obisku Predjame ni dovolj, da se zazreš v steno in grad pred njo; tod je narava ustvarila izjemno naravno danost, ki je ne najdemo nikjer drugje. Ob znamenitem predjamskem prelomu, kjer potok Lokev odvaja vodo v 12 km dolgo jamo (njegova voda se nato izliva v Jadransko morje) in je obenem tudi najnižja višinska točka Pivške kotline, nam je narava darovala prepleten predjamski jamski sistem.

Predjamsko podzemlje

Predjamsko podzemlje sestavlja več kraških jam z več vhodi v več nadstropjih s skupnim imenom Jama pod Jamskim gradom. Tod so na stiku fliša in apnenčastih plasti v geološki preteklosti različne vode našle svoje poti v zemeljski notranjosti in ustvarjale rove, ki jih povezujejo številna brezna. V njih se pretakajo ponikalnice **Belska voda, Mrzlek, Ribnik in Lokev** globoko v podzemlje in jamski splet je predvsem posledica njegovega delovanja. Sedanja jamo, ki pa še ni dovolj raziskana, sestavljajo že suha višja nadstropja **Jama za gradom, Stara jama, Zmajeva jama** in spodnji vodni rov oziroma **požiralnik potoka Lokev**. Celotno podzemlje je raziskano v dolžini 6 km. Najdaljše je srednje nadstropje, ki se začneja s **Konjskim hlevom**. Ob hudih poplavih so spodnja jamska nadstropja zalita. Zaradi več vhodov v različnih višinah je Jama tudi vetrovna. Vetrovi so včasih precej močni in menjajo smeri; pozimi uhaja iz višjih vhodov tudi topel in vlažen jamski zrak. Jama je znana tudi po jamskih in kopenskih živalih. Poznanih je devet vrst jamskih hroščev. Jamski sistem (predvsem Konjski hlev in **grad Jama**) je znan tudi kot bogato arheološko najdišče, na katerem so odkrili ostanke iz mlajše kamene dobe in vse do srednjega veka. Med najbolj pomembne najdbe sodijo

prazgodovinska kurišča in grobova, antični zlatnik cesarja Honorija in rimski grob žene z otrokom ter kamniti, keramični in koščeni predmeti. Skrivnostno jamsko podzemlje je pritegnilo k raziskovanju J. V. Valvasorja in J. N. Nagla, ki sta o njem napisala zanimiva spoznanja.

Predjamski jamski sistem je tudi pričevanje srednjeveškega sobivanja človeka in narave. Srednjeveški grad Jama je pravzaprav večja, težko dostopna naravna votlina nad strmim skalnim prepadom, z obzidano zunanjo steno. Grad je nastal povsem iz obrambnih razlogov, prvič omenjen v letu 1274. Najprej je bil sedež ministerialov Oglejskega patriarhata, pozneje je prešel pod oblast goriških grofov. Od konca 14. stoletja so kot njihovi ministeriali živeli v gradu Jamski vitezi.

Jamski vitezi in grad Jama

Jamski vitezi (Lueger, tudi Luegger) so bili kranjska veja ministerialov goriških grofov in Gradiščanov iz Lienza na Tirolskem. Spadali so med najpomembnejše vazale goriških grofov. Že leta 1157 je omenjen Irmfried I. Vitezi so postali leta 1301. Rodbina se je že leta 1388 delila na lienško in jamsko vejo. Lienška veja je izumrla leta 1475, Jamski vitezi so bili po tem letu večinoma na Kranjskem kot kranjski deželani in nekateri člani družine kot plemiški

cesarski uradniki. Sedež so imeli na gradu Jama (deželnoknežji fevd) že v letu 1366, nato pa od 1398 do 1488. Opravljali so pomembne službe tudi kot habsburški uradniki in bili tudi dedni maršali Goriške grofije. Med bolj pomembne člane rodbine je sodil Konrad V., ki je bil v letih 1415–1420 glavar v Trstu, 1423 in od 1432 do 1434 tudi kranjski deželni upravnik. Najodmevnejši predstavnik Jamskih vitezov pa je bil Nikolaj II. V letih 1452–1466 je bil v službi grofov Walsee kot glavar na gradu Devin. Po njihovem izumrtju je stopil v habsburško službo, v letu 1466 je bil glavar v Pordenonu in nato dve leti v Vipavi. Leta 1468 je postal tržaški glavar, vendar ga je cesar Friderik III. zaradi krutosti čez štiri leta odstavil. Zaradi umora in nasilništva je bil leta 1478 zaprt in obsojen, odpovedal se je posesti na Tržaškem in Devinu. Na družinski posesti ga je nasledil sin Erazem IV. Jamski. Erazem Jamski je bil v letih 1478–1482 cesarski oskrbnik v Kamniku. Tega leta je po trditvi J. V. Valvasorja zakrivil smrt zadnjega Šteberškega. Po družinski kroniki Herbersteinov je na cesarskem dvoru zabodel maršala Pappenheima, v Ljubljani pa udaril deželnega upravitelja Krištofa von Theina in bil zato z bratom zaprt na ljubljanskem gradu. Od tam sta ušla na rodbinski grad Jama. Na cesarjevo povelje sta začela kranjski deželni glavar Viljem Turjaški in Krištof von Thein oblegati grad.

Obleganje gradu Jama in Erazmova neobičajna smrt (jeseni 1484) s strelom skozi grajsko okno sta bila obdelana v zgodovinskih in literarnih oblikah. Po njegovi smrti naj bi posest upravljali njegov brat in ženske potomke. Zadnji moški član Jamskih vitezov in obeh vej - Franc je zaradi dolgov razprodal vso koroško, tirolsko in kranjsko posest. Umrl je nasil-

ne smrti leta 1512. Družinska posest Jamskih vitezov je bila okoli Lienza, Ljubljane, Kamnika in Škofje Loke, na Goriškem in predvsem na Notranjskem. Stavbna zgodovina gradu Jama še ni raziskana v nadrobnostih, vendar so temeljne zasnove razpoznavne. Rodbino Jamskih vitezov bi morali tako tudi imenovati; povsem narobe je, če govorimo o Erazmu Predjamskem.

Predjamski grad

Nadvojvoda Karel je namreč leta 1567 grad Jama predal Janezu Cobencu. Grad je bil v zelo slabem stanju, zato se je družina odločila za zidavo novega gradu. Tako je nastala sedanja podoba gradu, zi-

Predjamski grad je uvrščen med najlepše, ogleda vredne svetovne znamenitosti.

danega pred jamo. Prav zaradi postavitve novega gradu se je poimenovanje preoblikovalo v Predjamski grad. Na gradu je v grbu družine Cobencel mogoče razbrati letnico 1570, ki najbrž določa dokončanje osrednjega dela gradu (grb in letnico bi morali čim prej obnoviti). Cobencli so nato v letih 1570–1583 pred gradom (onkraj prvotnega jarka) zgradili Cobenclov stolp ter ga opremili s strelkami in izlivnicami

Cerkev Žalostne Matere Božje bi lahko predstavljali kot izjemen sakralni dragulj.

za smolo ter dviznim mostom, kar je pomenilo, da je grad še vedno služil obrambnim namenom. Od leta 1810 do 1846 so imeli grad v rokah grofje Coronini, nato pa so do konca druge svetovne vojne v njem gospodovali knezi Windischgreetzi. Danes ga upravlja družba Postojnska jama, d. d.

Cerkev Žalostne Matere Božje

Predjama bi morala tudi cerkev Žalostne Matere Božje predstavljati obiskovalcem kot izjemen sakralni dragulj. Cerkev so verjetno ustanovili lastniki gradu – Gospodje (vitezi) Jamski, kar potrjuje tudi podatek, da jo je v letih 1447–1451 posvetil tržaški škof Enea Silvio Piccolomini, poznejši papež Pij II. Gotska stavba je v večjem delu ohranjena v izvirnem stanju, le ladja je bila v drugi polovici 17. stoletja, ko je škof Pompej grof Coronini posvetil oltar, nekoliko predelana.

V tlorisu si sledijo prezbitერი, ladja in vhodna lopa, nad fasado se dviga kamnit zvonik na preslico. Ladja ima raven lesen strop. Cerkev je bila okoli leta 1450 poslikana; delo so najverjetneje naročili Jamski vitezi. Ob cerkvi je bilo pokopališče, ki pa so ga v prvih letih 20. stoletja odstranili.

Predjama

Je tudi naselje Predjama tako častitljive starosti kot grad Jama? Najbrž ne, kajti grajski urbar prvič omenja pet podružnikov pred gradom šele leta 1552, ko so bili posestniki že Conbencli. Tudi najstarejši zapisi o imenu kraja dokazujejo, da o naselju ne moremo govoriti tako zgodaj. Silvo Torkar navaja: »1276 antrum prope Aremspersch, 1300 castrum de Foramine, 1365 in 1414 Lueg, 1689 nemško Lueg an der Poik, slovensko Jama, 1744 Lueg, 1789 Predjama«. V prvih krstnih knjigah je zapisano ime »ex Foramine Jama, ex antro Jamensi, ex Jama,

leta 1707 pa je prvič zapisano ex Predjama«.

Danes sestavljata naselje Predjama dva zaselka: **Pristava** (17 hiš), ki se razteza po bližnjem slemenu proti jugu, ter **Predjama** s starim jedrom in obcestno zgrajenimi novimi hišami, ki se nizajo po desnem bregu skoraj en kilometer dolgo. Hišnih števil je 47 in le 81 prebivalcev, kajti kar 9 hiš je nenaseljenih, samo 3 obnovljene in samo 8 na novo zgrajenih. Zanimiva pa je primerjava – leta 1890 je bilo v Predjami kar 274 prebivalcev. Predjamci so silno po-

Sofija Kovač je pri svojih devetdesetih letih neizčrpen vir informacij.

nosni, da imajo veliko mladih, saj je njihova povprečna starost le 34 let.

V zadnjem desetletju so pridobili optično omrežje, s koncesijskimi sredstvi so obnovili pokopališče, asfaltirali cesto od cerkve proti potoku Lokev do mostu in tudi cesto ter odvodnjavanje iz starega jedra vasi do mostu čez Lokev ter uredili kal v Pristavi. Najnovejša pridobitev pa je urejena ploščad na začetku poti proti Predjamskemu gradu. Projekt je vodilo ministrstvo za kulturo.

Društvo »Kašča« je bilo ustanovljeno z namenom, da bi bili domačini tesneje vpeti v dogajanje in turistično promocijo Predjamskega gradu. V ta namen so zgradili **promocijsko-prodajalni kiosk**, v katerem ponujajo izdelke domače obrti. **Damjan Premrl** pa je zgledno obnovil **Severjevo domačijo** in v njej uredil

Zaselek Pristava se širi, danes ima že sedemnajst hiš.

muzej »Pri stari dami« - muzej prve svetovne vojne in lovski muzej.

Morda bi kazalo v bodočnosti dopolniti muzej tudi z oddelkom, ki bi predstavljal dogodke iz druge

in šola za odrasle. »Tudi pusta smo vedno pripravljali pa za godove smo pripravljali ofiranje pa vsako soboto smo plesali ... Veliko ljudi je prihajalo k nam. V mlin so nosili žito, v žago vozili les, zaposleni smo bili pri iz-

Predjama sestavljata dva zaselka: Pristava, ki se razteza po bližnjem slemenu proti jugu, ter Predjama s starim jedrom in obcestno zgrajenimi novimi hišami.

svetovne vojne. »Predjama je bila namreč zaradi svoje kraške okolice naravno zatočišče za razne ustanove partizanskega delovanja,« nam je povedala **Sofija Kovač** in še dodala: »Partizani so se v vasi oglasili skoraj vsak dan. Delovale so etapne kuhinje, tu je bila kurirska postojanka, zato so se kurirji velikokrat ustavili. Pri nas (Janezovih) je nekaj ur počival Karel Destovnik Kajuh. V okolici so si partizani naredili skrivališča in bunkerje, v votlini pri gradu je delovala okrožna tehnika Nanos. Tod so se zadrževali 30. in 31. divizija NOV, VDV in POS, ustanovljen je bil Jese niško-bohinjski odred. V bližini gradu je bil sedež ljudskega sodišča za južnoprimorsko okrožje OF. Prišla je tudi Gortanova brigada. Partizani so bili zelo izčrpani in bolni. Domačini so jim skuhalo peso, repo, korenje ... Iz Severjeve in naše - Janezove hiše je odšla diverzantska skupina v Postojnsko jama zažgat bencin.« Sofija Kovač nam je tudi povedala, da sta v Predjami delovali štirirazredna šola

kopavanju v jami in čudili smo se grajski orehovški gospe, ki je kar v hlačah prihajala na obisk. Družine so bile številne, kajti otrok je bilo toliko, kolikor jih je Bog dal. V Predjami je bila tudi božja pot ...«

»Življenje v Predjami je danes seveda drugačno. Družimo pa se vseeno, morda malo manj, toda **»Erazmovi potepuhi«** že pripravljamo 9. tradicionalni pohod iz Predjame na Triglav,« je povedal **predsednik društva »Kašča« in podpredsednik KS Bukovje Bernard Lampe**.

Domačini upajo, da bodo kmalu začeli obnavljati tudi **kaščo – Cobenclovo konjušnico**, v kateri bi lahko pripravljali prireditve, srečanja, delavnice ... In mladih je v Predjami veliko - ti prav gotovo želijo in hočejo narediti svojo vas turistično še bolj prepoznavno.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografije: Foto Atelje Postojna.

Muzej v obnovljeni Severjevi domačiji bo zagotovo popestril turistično ponudbo Predjame.

Ena »gasilska« za spomin na letošnji pohod.

Po starih poteh do Postojne

Na binkoštno nedeljo so se člani pohodniške sekcije Turističnega društva Pudgura skupaj s prijatelji ponovno odpravili po starih poteh v Postojno.

Čeprav je še dopoldan deževalo in je bila običajna pot čez Osojco zaradi nedavnih gozdnih del razrita in blatna, si družina pohodnikov ni pustila do živega. Ob dogovorjeni uri so se izpred kozolca topolarja pri Belskem odpravili proti Postojni po poteh, ki so jih nekoč ubirali njihovi predniki. Najsi so morali k zdravniku, na občino ali po drugih opravkih, so jo v Postojno mahnili kar skozi gozd. Skozenj in nekaj časa po stari tankovski poti je vodilo tudi letošnje pohodnike - najprej do Črne in Pivke jame, potem preko Kacula skozi Veliki Otok do ploščadi pred vhodom v Postojnsko jamo. Tam so pudgurski fantje in dekleta skupaj s člani Folklorne skupine Torbarji radovednim turistom pokazali »kako so Pudgurci učasi hudili u Pustujno«.

Oblečeni v oblačila, kot so jih nosile njihove stare mame in očetje, so skupaj zapeli, navdušenim obiskovalcem pa ponudili nekaj slanih in sladkih pudgurskih dobrot. Domov so jo ubrali deloma po starih poteh, deloma ob glavni cesti, skozi Veliki Otok in Zagon ter mimo ruševin cerkve sv. Jerneja do topolarja. Nekdanjo pot je predstavil **Stojan Bizjak iz Zagona**, ki je skupaj s **Florijanom Poljšakom** poskrbel, da pohodniki na mestoma slabo prehodnih poteh niso zašli.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Florijan Poljšak.

Skupinska fotografija pred odhodom na pohod.

Orehovčani se družijo in ustvarjajo

Spomladansko brstenje matere narave je ženski del Športno-kulturnega društva Orehek spodbudilo k izvedbi pohoda iz Orehka do Sajevč, pri prvomajskem kresu pa so se zbrali otroci, ženske in moški, mladi in starejši. V Orehku nastaja tudi kolesarski tlačilni poligon.

Pohodnice, tako članice kot podpornice društva, so se v počastitev materinskega dneva in dneva žena zbrale v soboto, 2. aprila popoldne, na avtobusni postaji v središču vasi. Pohod 32-ih udeleženk je potekal

po gozdni cesti mimo najvišjega, 727 m visokega vrha Varde, ki se razprostira na tem poraščenem predelu pokrajine med Orehkom in Rakulikom. Po slabi poldrugi uri hoda sta pohodnice pričakala Ivanka in Boris s turistične kmetije Dolenčevi v Sajevčah. Dišeča jota in jabolčni zavitek sta šla v slast, kulinarčne nasvete, začinjene z raznovrstnimi življenjskimi prigodami, pa je delila poznana kuharica Emilija Pavlič, navdušena promotorka stare kmečke kuhinje, doma iz sosednjih Brezij. Udeleženke so prejele obilo uporabnih kuharskih nasvetov o zdravih in okusnih domačih obrokih; navsezadnje je druženje ob hrani in samo kuhanje močnejši povezovalni element v vsaki družini.

Že dopoldne, v soboto 30. aprila, pa so se aktivni domačini zbrali in dokončali priprave za večerno tradicionalno prvomajsko kresovanje na vzpetini Kava nad vasjo. Pred priž-

igom osrednjega kresa so potekale otroške igre po starem. Med drugim so se štiri otroške skupine pomerile v pravilni pripravi kurišča, postopne postavitve gorilnega materiala in varnega prižiga malega kresa, ki je svojo postavitve opravičil z žerjavico, primerno za pečenje hrenovk na vrtečih se palicah.

Oba dogodka sta z ustrezno in številčno udeležbo poplačala prizadevnost organizatorjev in jih spodbudila k novim dogodkom in druženju. Tako je Krajevna skupnost Orehek v začetku maja v sodelovanju s ŠKD Dejmo neki narest, z Drevesnico Štivan in Gradom Prestranek začela izgradnjo kolesarskega tlačilnega poligona (pumptracka). Poligon bo mladini omogočal skupen prostor za športne aktivnosti in druženje v nadzorovanem okolju.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: arhiv društva.

Evropa za mlade

Informacijska točka Europe Direct Primorsko-notranjske regije (RRA Zeleni kras) in Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji sta 21. aprila na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni pripravila okroglo mizo z naslovom Evropa za mlade – učenje, delo, zaposlitev in življenje mladih v EU. Na prireditvi, ki je sodila v sklop dogodkov Postojna na živi ulici, so mladi predstavili svoje izkušnje z evropskimi programi za mlade, nacionalni koordinatorji oz. nosilci programov za mlade pa so jih dopolnili z informacijami o možnostih študija, prakse, zaposlovanja, podjetništva in prostovoljstva v Evropski uniji. S to okroglo mizo se je v Postojni začel niz dogodkov pod sloganom EU SI ti.

Dobrodošle in koristne so predvsem konkretne izkušnje, ki jih je predstavilo več mladih. Jernej Opara, dijak Srednje zdravstvene šole na SGLŠ, je na Finskem skupaj s sošolci tri tedne delal v domu za ostarele. »V svetu je skoraj vse zelo drugače – jezik, organiziranost dela, dobro timsko delo,« je ugotovil skupaj s sošolci in dodal, da »zdaj bolj odpr-

to gledamo na vse stvari«. Prav spoznavanje drugačnosti je bistvo programov za mlade, meni Dragana Kosić Petrović, koordinatorica projektov EVS in mladinske izmenjave ter udeleženka programov v tujini iz Mladinskega centra Postojna. »Glavni cilj programov za mlade je spoznavanje kultur, da vidiš drugo plat.«

Po besedah Tadeje Premrov, koordinatorice programa Erasmus za dijake na SGLŠ Postojna, je zanimanje dijakov za mobilnost na šoli veliko. In čeprav velja drugačno splošno mnenje, Ožbej Račević, udeleženec programa učna mobilnost, študent filozofije in slovenščine, ugotavlja, da je pri urejanju izmenjave v tujini pravzaprav zelo malo birokracije.

Na okrogli mizi so sodelovali tudi župana občin Postojna in Cerknica - Igor Marentič in Marko Rupar,

direktor Območne gospodarske zbornice Postojna in direktor RRA Zeleni Kras Boštjan Požar ter Zoran Stančič, vodja predstavništva Evropske komisije v Sloveniji. Slednji je dejal, da je od vsakega posameznika odvisno, ali bo izkoristil katero od številnih možnosti, ki jih ponuja Evropa. Nekatere od programov za mlade in mobilnosti so ob robu dogodka še posebej izpostavili.

Mateja Jordan

Popravek

V aprilski številki Postojnskega prepiha smo na 8. strani v članku Otrokom prijazno Unicefovo mesto napačno zapisali ime moderatorja na osrednji prireditvi v postojnskem kulturnem domu. Skupaj z Rebeko Tomaduz je prireditev povezoval Aljaž Červek.

Za neljubo napako se vsem prizadetim opravičujemo

Uredništvo

Eki Alilovski

Ustanovni član domače zasedbe Mary Rose je za marsikaterega Postojnčana človek, ki je v Postojno pripeljal rock - s svojo glasbo in z glasbo drugih. Kot kitarist Eki prispeva svoj delež h glasbeni sceni že skoraj 30 let, ki jih je poleg številnih slavnih imen posebej zaznamovalo delovanje v Mary Rose.

Domača zasedba je pred kratkim poslala na radijske postaje drugi singel s povsem sveže, še neizdane plošče Resničen svet. Eki napoveduje izid do konca poletja, še pred tem pa bo na ogled tudi videospot istoimenskega drugega singla. Album je v nastajanju že vse od leta 2010. Zgodba se je vmes zapletla in tokovi delovanja posameznih članov so zavili v drugo smer, kot pripoveduje Eki. »Vse je bilo že narejeno, potem pa so vmes prišli še različni projekti, zato smo rekli, da bomo počakali, dokler ne bo fokus spet pravi. Prišlo je še do tega, da je mojega očeta kap in takšna situacija zadeve seveda zaustavi. Istočasno je tudi pevcu Žaku zbolel oče. V bistvu sva z Žakom med letoma 2010 in 2013 oba izgubila svojega očeta, še dva od članov sta imela operacijo in sam se imel poškodbo. Padel sem na hrbet in v dveh mesecih se mi je stanje tako poslabšalo, da nisem mogel roke niti premikati. Takoj sem šel na operacijo in vprašanje je bilo, ali bom sploh lahko še igral. To je bilo leta 2013. Še vedno hodim na fizioterapijo in trenutno sem na približno 60 % svoje zmogljivosti. To je seveda odlično, glede na začetno stanje.«

Eki je nekoliko vraževeren ob dejstvu, da je bil prvi delovni naslov nove plošče Zadnji ples, ki naj bi bil tudi naslov albuma. »Ves čas nas je spremljala ta slaba senca. Potem smo naslov seveda zamenjali, da se vraževernost ne bi uresničila.« Tako je nastal Resničen svet, istoimenski singel pa lahko slišimo tudi na radiih, s čimer člani počasi dvigujejo napetost pred izdajo. »Naš cilj morda ni radio, je pa seveda dobro, da se tu pojaviš. Tu te ljudje slišijo, opazijo tudi tisti, ki organizirajo špile. Promocija je vedno dobra. Rocks off je bil veliko na radiu, čeprav nismo ciljali na to.« Rocks off je bila prva plošča Mary Rose, ki je nastala leta 1989 in še danes velja za najboljši rock izdelek slovenskega tržišča - po mnenju marsikoga prekaša vsa zvezdniška imena od Šank Rocka do Pomaranče.

Kmalu po začetku snemanja je prišlo do menjave pevca in dogovor je bil že zapečaten, da na čelo skupine stopi Giboni, ki na koncu zaradi vojne na Hrvaškem in barikad ni mogel priti. »Poklical me je in rekel: ne morem, imam pa prijatelja, ki poje res res dobro,« se spominja Eki. »Istega dne poklicem v Rijeko, njegova mama pa mi je dala njegovo številko v Nemčiji, kamor je ravnokar odpotoval Žak. Ko sem ga dobil, sem se predstavil in mu rekel: novo ploščo imamo, in mu dal posnetke za poslušanje na slušalko. Po petih minutah je rekel: pridem.« In z njim so posneli drugo ploščo.

»Od nekdaj sem si želel biti bobnar. Ko band ni imel vaj, sem hodil sam v plac vadit bobne.«

Fantje so v tistem obdobju zelo veliko nastopali. Med drugim so delili oder z Joe Cockerjem na bežigranskem stadionu. »Najljubše obdobje je bil začetek. Ko imaš občutek, da si res v zraku. Vse je pred tabo. Na koncertih takrat je bilo vse polno. Poleg tega so se stvari takrat odvijale hitro, veliko je bilo špilov, radijske postaje so zgrabile to glasbo, ljudje so se odzivali. Muziko smo delali zaradi muzike; vseeno nam je bilo, ali bomo igrali na Krompirjevi noči ali na Pivo in cvetje. Muzika ni bila prodajna, ampak zato, da je prepričala ljudi. Takrat je bil največji problem to, da nismo imeli managerja. Mi smo imeli v glavah samo glasbo, nismo se pa znali prodajati.«

Ustavilo pa se je pri drugi plošči, ko je zgorel studio Tivoli in z njim vsi njihovi posnetki za drugo ploščo. Fantje niso teh posnetkov nikoli obnovili ali pesmi še enkrat posneli, čeprav je bil drugi album po Ekijevih besedah še boljši in glasba še bolj dodelana. Izguba posnetkov pa je terjala upad motivacije. »Takrat je potem vsak dobil neke nove ponudbe in so se stvari čudno obrnile. Sam sem začel sodelovati z Dejo Mušič, Dadom Topičem,

Heleno Blagne ... Kup izvajalcev je bilo. Vmes smo se sicer z Mary Rose spet dobili skupaj, ampak smo rekli, da se zberemo na enih vajah in če začutimo to, kar smo čutili prej, gremo naprej. In na tistih vajah ni potegnilo, zato nismo želeli tega na silo. In smo šli za nekaj časa spet vsak svojo pot. Potem pa sva se leta 2000 z Žakom srečala in se odločila, da je čas, da še enkrat začnemo.«

Glasba je Ekijev način življenja in način preživljanja. Na svoji karierni poti je sodeloval z zelo različnimi imeni glasbene scene v zelo različnih projektih, med drugim z Johnom Lawtonom iz Uriah Heep, ob Dadu Topiču pa še z Matjažem Jelenom, s Sašom Vrtnarjem in seveda s Črno Gradnjo. Dvakrat so ga na svojo turnejo povabili celo mednarodno uveljavljeni člani skupine Laibach. Tudi projekti, ki se niso odvijali na odru, so bili vedno povezani z glasbo. To je bil na primer rock bar pri Postojnski jami in na Ljubljanski cesti. »Ta zgodba je danes za mano, mi je bilo pa to delo zelo všeč. Kafič je imel dušo, ker je bil pravo stičišče. Res so se glasbeniki takrat tam dobivali. V Erazmovi kleti se je Parni valjak ustavil vedno, ko je šel mimo, samo na pijači, tudi če niso igrali. Pa Leteči odred, Rock'n'band. Vsi ti rockerji od tukaj ali iz bivše yuge; če so šli tod mimo, so se vedno ustavili v Postojni.« Po Ekijevi zaslugi je imela Postojna tudi več kot 20-letno tradicijo enega najboljših rock spektaklov svojega časa. »Ideja za Božični rock koncert je bila pravzaprav moja in Primoževa, mišljena kot promocija naše druge plošče. Na koncu se ni izteklo, ker plošča zaradi požara ni izšla, koncert smo pa vseeno uresničili. Tudi božični koncert je bil odličen projekt, ampak danes pravijo, da dvorana ni primerno prizorišče,« nekoliko razočarano doda.

Čeprav mu je kariero zgradila kitara, so bili Ekijeva prva ljubezen bobni. O njih je sanjal že dolgo, preden je dobil pri 16 letih prvo kitaro, kar je bilo za tako uspešnega glasbenika dokaj pozno. »Oče je šel slučajno v Nemčijo in mi je prinesel eno kitaro. To je bila takšna kitara, da če bi jo danes komu dal, bi rekel, da na to se ne da igrati. Ampak vmes

sem še vedno vseskozi sanjal o bobnih. Ko band ni imel vaj, sem hodil v plac bobne vaditi in danes bi brez težav lahko igral bobne.« Ekijeva družina ni bila posebej glasbeno naravnana, sam pa je na kitari samouk. »Danes dobiš vse na internetu, včasih pa sem dal gor ploščo in drgnil ene in iste delčke pesmi. Uničili smo kup plošč. Niti oglaševalca ni bilo. Danes greš z internetom direktno s točke nič do tega, kar igra original. Vendar si pri krajšan za tisto pot raziskovanja.«

Navdiha mu še danes ne manjka. Dolga pavza, ki si jo je po sili zdravstvenih razmer moral vzeti v zadnjih treh letih, mu je morda onemogočila fizično igranje; idej, zamisli in izlivanja glasbe na papir pa poškodba ni ustavila. »V glavi imamo že nov material; jeseni začnemo z novo plato. V teh treh letih, kar smo imeli pavzo, v glavi ni nehalo delati.« Ob izidu albuma Resničen svet pa si lahko obetamo večjo promocijo s koncertom v domačem kulturnem domu, ki bo morda še prizorišče prve live plošče zasedbe Mary Rose.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: Valter Leban.

Osnovnošolci in morje, razpis za stanovanja in spodbude gospodarstvu

Občina Postojna v prihajajočih dneh pripravlja kar tri pomembnejše razpise, na katere bi vas želeli opozoriti. V začetku avgusta bomo organizirali letovanje osnovnošolskih otrok, razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj je že aktualen, pripravljen pa je tudi razpis za dodelitev subvencij za spodbujanje gospodarstva.

Stanovanja

Občina Postojna razpisuje oddajo neprofitnih stanovanj v najem na območju občine, ki bodo v času veljavnosti prednostne liste izpraznjena ali na novo pridobljena v letih 2016 in 2017. Predmet razpisa so tudi stanovanja, na katerih bo razpisnik pridobil ali ima razpolagalno pravico s strani Stanovanjskega sklada Republike Slovenije.

Na osnovi razpisa bomo oblikovali dve prednostni listi, in sicer listo A, ki je namenjena prosilcem, ki so glede na socialne razmere oproščeni plačila varščine, in listo B za prosilce, ki so zavezani k plačilu varščine.

Števila prostih stanovanj ni mogoče vnaprej predvideti, zato se bodo oddajala glede na razpoložljive možnosti in število prosilcev na prednostni listi. Celotno besedilo razpisa najdete na spletni strani občine Postojna.

Letovanje

Občina Postojna tudi v letu 2016 organizira letovanje osnovnošolskih otrok z območja občine. Letovanje bo potekalo na otoku Krk v kraju Vantačiči, in sicer od **1. do 11. avgusta**.

Cena desetdnevnega letovanja (z zdravniškim potrdilom, skupaj s subvencijo ZZZS in Občine Postojna) znaša **35 evrov**, brez zdravniškega potrdila oziroma subvencije pa **162,50 evra**. Polna cena letovanja znaša **325 evrov**.

Prijavnico za letovanje lahko dobite na spletni strani Občine Postojna www.postojna.si ali na spletni strani www.lestan-lestan.si. Izpolnjeno prijavnico čim prej pošljite na naslov: LEŠTAN&LEŠTAN d.o.o., Savlje 89, 1000 Ljubljana.

Prijave se sprejema do zapolnitve prostih mest. Prednost pri prijavi imajo otroci, ki pridobijo zdravniško potrdilo.

Za dodatne informacije lahko pokličete podjetje LEŠTAN&LEŠTAN na 041 947 223 (Maša) ali pišete na elektronski naslov info@lestan-lestan.si oziroma masa@lestan-lestan.si.

Potrudili se bomo, da bo vašemu otroku lepo in zabavno v naši družbi.

Spodbujanje gospodarstva

Predvidoma v prvih dneh junija bo objavljen tudi razpis za spodbujanje gospodarstva, v katerem se bomo glede na strateške usmeritve ter potrebe orientirali predvsem na področje spodbujanja začetnih investicij in investicij v širitev dejavnosti ter razvoj. Predmet razpisa bo tudi spodbujanje investicij za izgradnjo proizvodnih in obrtnih objektov ter objektov za izvajanje turistične ali razvojno-raziskovalne dejavnosti. Kot tretji ukrep, ki ga bo izvajala občina Postojna, pa bo spodbujanje zaposlovanja. Za spodbude v okviru tega razpisa je na voljo dobrih **140.000 evrov**.

Vse aktualne razpise Občine Postojne lahko najdete na spletni strani Občine na povezavi <http://www.postojna.si/o-obcini/razpisi-in-objave/javni-razpisi-narocila-in-objave/>.

Aktualno na občinski spletni strani

Nova spletna stran občine Postojna bo kmalu praznovala svoje prvo leto. Na njej najdemo poleg vseh informacij o razpisih in projektih, ki jih izvaja občinska uprava, tudi prispevke občanov. Te lahko namreč oddajajo tudi sami in tako vse bralce obveščajo o dejavnostih raznih društev, skupin ali posameznikov. Prav tako je omogočeno dodajanje fotografij, saj slike lahko povedo več kot besede. Prispevke lahko oddajate preko uporabnikom prijaznega vmesnika na povezavi Občani poročajo.

Še vedno pa je na voljo rubrika Z roko v roki, kjer lahko občinski upravi postavljate vprašanja, na katera vam bomo poiskali odgovore in rubrika Občinsko oko, ki je namenjena odpravljanju infrastrukturnih težav ali črnih pik v občini.

Na spletni strani so na voljo tudi vse informacije o gradnji vodovoda, ki ga bomo spremljali naslednji dve leti. Gradnja vodovodnega omrežja, ki se že izvaja, bo namreč zahtevala zapore posameznih cestnih odsekov, večkrat bo v tem obdobju prihajalo tudi do prekinitev oskrbe z vodo, zato še enkrat pozivamo k strpnosti in razumevanju, saj s tem projektom rešujemo oskrbo s pitno vodo za vse nas in naslednje generacije.

Občanke in občani boste o poteku vseh aktivnosti ter z vsemi obvestili redno seznanjeni in obveščeni, za kakršnakoli vprašanja in informacije o projektu pa smo vam nenehno na voljo. Dobite nas lahko na dežurni številki 031 007 483 ali preko e-pošte, kjer vprašanje naslovite na info@kovod-postojna.si.

Nov upravnik občinskih stanovanj

V začetku letošnjega leta je Občina Postojna objavila razpis za izbiro novega upravnika občinskih stanovanj. V razpisnem roku je na Občino prispelo pet ponudb, kot najugodnejše pa je bilo izbrano podjetje PUN podjetje za upravljanje in promet z nepremičninami d. o. o., Ljubljana, Kersnikova ulica 10a, 1000 Ljubljana.

Glede na pogodbo, ki smo jo sklenili z novim izvajalcem, je novi upravnik pričel z delom 1. maja.

Predstavnike novega upravnika lahko kontaktirate na:

Uroš Skubic, GSM: 031 426 589, uros.skubic@pun-nepremicnine.si

Vesna Požar, GSM: 051 641 161, vesna.pozar@pun-nepremicnine.si ali preko info@pun-nepremicnine.si

Brezplačni arhitekturni nasveti

Med 23. in 27. majem bodo mladi strokovnjaki v okviru skupine Arhitekturni nasvet izvajali brezplačna arhitekturna in krajinskoarhitekturna svetovanja po 30 slovenskih krajih, tudi v občini Postojna. Namenjena so osnovni pomoči pri gradnji, obnovi, sanaciji ali urejanju okolice in izobraževanju o kakovostnem urejanju prostora.

Mladi arhitekti in krajinski arhitekti vam bodo svetovali pri načrtovanju, prenavljanju in preurejanju prostorov ter okolice, odgovarjali pa bodo tudi na vprašanja glede energetske sanacije, prostorske zakonodaje, ambientov, materialov, prostorske organizacije vrtov, različnih tipov zasaditev, pohenjenja stika hiše z okolico in mnogo drugih tem, ki so aktualne v spomladanskem času. Na podlagi svetovanja se boste lahko bolj smotno odločili o vrsti in smiselnosti posegov ter izbiri pravih strokovnjakov, ki vam bodo olajšali pot do popolnih domov.

V dveh letih delovanja se je brezplačnih svetovalnic udeležilo že 400 obiskovalcev. Obiskovalka iz Ljubljane je o izkušnji povedala: »S svetovanjem sem bila zelo zadovoljna, saj so mi svetovali konkretno in realno ter na človeku izredno srčen način. Ponudili so rešitve, za katere si sploh nisem predstavljala, da so izvedljive, so pa realne in v okviru mojih zmožnosti. Vse pohvale za trud in prijaznost.«

Po svoj brezplačni nasvet pridite v avlo Kulturnega doma Postojna v četrtek, 26. maja, od 15. do 16. ure. Za svetovanje so obvezne prijave, prijavnici obrazec in več informacij o svetovalnicah pa najdete na spletni strani www.arhnasvet.si/svetovalnice/.

Novosti pri zdravstvenem domu

Pozorni občani so že opazili novosti v postojnskem zdravstvenem domu. Skladno s pobudami občanov in občinskega sveta smo namreč v Zdravstvenem domu Franca Ambrožiča zamenjali dotrajana vhodna vrata ter prestavili parkomat ter tako omogočili lažje parkiranje, saj pri vhodu več ne prihaja do zastojev.

Iz poslanskih klopi

Mladim moramo omogočiti, da izkoristijo ves svoj potencial

Šolski center Postojna je edini izobraževalni center, ki izobražuje strojnike v poklicnem in srednjem tehniškem izobraževalnem sistemu v naši regiji. Obisk vlade lansko leto je bila priložnost nas vseh, da smo odkrito spregovorili o nadaljnjih možnostih razvoja in spodbujanja našega mladega poklicnega kadra. Orodjarstvo in CNC sta namreč uspešni gospodarski panogi in eni najmočnejših v našem okolišu, saj ponujata zaposlitve tako v izdelavi orodij kot v razvoju in inovacijah.

Če želimo to ohraniti in spodbujati še naprej, je potrebno iti v korak s časom in mladim ponuditi tudi vsa orodja v smislu dobrih pogojev, sodobne opreme in okolja, ki bo razvijalo kvaliteten in zanesljiv kader.

Na Šolskem centru je v pripravi projekt izgradnje izobraževalnega centra sodobnih tehnologij Orodjar - CNC IC, ki bi z novo opremo in investicijo v prostor zagotovil dvig strokovnega znanja dijakov Šolskega centra in študentov višje strokovne šole, kar bi za regijo in širše predstavljalo dvig konkurenčnosti in rasti.

Tudi sama močno podpiram tesno sodelovanje z gospodarstvom, ki je osrednji cilj in vizija tega izobraževalnega centra, saj verjamem, da je to edini način, da dobimo kader, ki se bo že tekom izobraževanja spoznal s celotnim procesom dela, kasneje pa vračal svoje znanje novim mladim generacijam. Zato v SMC aktivno sodelujemo pri pripravi projekta, poleg mene še predsednik Lokalnega odbora SMC Postojna Ernest Zakarija ter namestnik generalnega sekretarja SMC Horst Hafner, projekt pa podpirata tudi občini Postojna in Pivka.

Šolski center v Postojni in lokalno gospodarstvo se torej ne bojita izzivov in sprememb, ki nas čakajo v prihodnje, saj si z izgradnjo sodobnega izobraževalnega centra želimo ustvariti dobre pogoje za naše mlade potenciale. Le spodbudno

Erika Dekleva, poslanka Državnega zbora Republike Slovenije

in konkurenčno okolje bo namreč v prihodnje omogočalo tudi uspeh in zaposlitve naših dijakov in dijakinj v čedalje bolj zahtevnem gospodarskem okolju.

Naj izpostavim tudi, da se je število dijakov, ki se je v preteklih letih zmanjševalo, sedaj stabiliziralo. Z leti je tako prišlo do zmanjšanja zanimanja za splošno izobraževanje, vedno več pa je zanimanja za programe s področja strojništva, saj imajo ravno na tem področju mladi v naši regiji največjo možnost zaposlitve. Pomembno je, da to prepoznamo kot priložnost in ustvarimo takšne pogoje, da trende podpremo, ker se tudi dejansko skladajo s potrebami trga, mimo katerih ne moremo.

V podjetjih nas namreč pogosto dobronamerno opozarjajo, da so dijaki premalo usposobljeni, zlasti za področje CNC-tehnologij, ki jih trg nujno potrebuje. Načrtovani center bi v dopoldanskem času uporabljali dijaki, popoldne pa podjetja iz lokalnega okolja, tako za dodatno usposabljanje svojih zaposlenih kot tudi za razvojno-raziskovalno dejavnost.

Gre torej za zaključen krog dejavnosti in možen popoln izkoristek načrtovanega centra. Popolnoma jasno je torej, da ga potrebujemo, sama pa verjamem, da nam bo kmalu uspelo to idejo tudi uresničiti ter v svoji okolici pozdraviti nov center, ki bo hkrati središče znanja, mladih in središče inovacij ter idej.

Kaj je Kamišibaj?

V vrtcu smo spoznali japonsko poulično gledališče. »Ljudje se celo življenje učimo, tudi župan ni vedel, kaj je Kamišibaj,« je uvodoma povedala vzgojiteljica Vlasta Breclj Črnič in razložila, da so se otroci s Kamišibajem seznanili v Hiši otrok in umetnosti. »Na prvi del kolesa pritrdijo zaboj in v tem zaboju je postavljeno gledališče. S kolesom gredo po parku ali mestu in s paličicami pokličejo obiskovalcem. Prepustijo se pravljici lepoti,« je še povedala Vlasta. Otroci iz skupine Mravljice, ki jo vzgojiteljici pomaga voditi pomočnica Sara Puntar so bili tako navdušeni, da so želeli Kamišibaj imeti tudi sami. Ker niso znali delati z lesom, so otroci sami poiskali pomoč svojih staršev. Tako jim je prijazni mizar iz Logatca naredil dve gledališči. Skupina je pripravila več pravljic, ki so jih otroci z navdušenjem predstavili županu.

KAM DANES

vodnik dogajanja v občini Postojna

MUZEJ KRAŠKE
KRASA MUSEUM

5.6.2016

**1. nedelja v mesecu brezplačen obisk
razstave Muzej krasa za občane**

18.6.2016:

Poletna muzejska noč

19:00: družinska delavnica kraški okvir

20:00: večrutno vodstvo po razstavi Muzej krasa

20:00: filmski večer

22:00 Vodstvo za odrasle po razstavi Muzej krasa

Poletna muzejska noč je vsakoletni vseslovenski kulturni dogodek, ki povezuje muzeje in njihove programe. Za letošnjo Poletno muzejsko noč vam pripravljamo vodstva za različne ciljne skupine, natečaj fotografiranja »selfi« z muzejskimi predmeti ter družinsko delavnico izdelovanja okvirjev.

2.6.2016: 18:00

**Zeleni abonma 2016 - delavnica Mini
zeliščni vrtovi**

Ekomuzej Pivskih presihajočih jezer, Slovenska vas 10, Pivka; za abonma in izven; kotizacija 5€, obvezne predhodne prijave na info@lu-postojna.si.

13.5.-30.6.2016

TVU - Teden vseživljenjskega učenja

Seznam brezplačnih aktivnosti je na voljo na spletni strani Ljudske univerze Postojna, v tajništvu Ljudske univerze Postojna ter na vseh frekventnejših lokacijah v občini.

UČNA POMOČ - brezplačna učna pomoč pri učenju za odrasle: vsak delavnik med 8. in 16. uro na Ljudski univerzi Postojna; predhodne najave na št.: 05 / 721 12 86 (Maja).

SVETOVALNO SREDIŠČE POSTOJNA za brezplačno informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih ponuja rešitev za vse zagate, ki se pojavijo ob vprašanju izobraževanja odraslih: vsak delavnik med 8. in 16. uro na Ljudski univerzi Postojna; predhodne najave na št.: 05 / 721 12 87.

Kulturni dom Postojna

25.5.2016: 19:00

**Elena Seničar – intuitivna terapevtka,
jasnovidka, medij**

Cena: 20 €

Obvezne prijave po e-pošti: medigo@siol.net

4.-5.6.2016: 17:00

**Nastop ob 10. obletnici delovanja
Baletnega društva Postojna: Deset
let v čudežni deželi baleta
(ali kako je Alica šla po svoje)**

11.6.2016: 9:30

Animateka - kratki animirani filmi

10:00 Rumeni slon po Animateki (za otroke od 4. let naprej)

11:00 Rdeči slon po Animateki (za otroke od 8. let naprej)

20:00 Animateka po Animateki

Animateka je brezplačna, projekcijam za otroke sledijo tematske ustvarjalne delavnice.

2.6.2016: 19:00

**Predavanje Alenke Rebula Biti samosvoji
in odgovorni starši (in otroci)**

Alenka Rebula je slovenska pesnica, pisateljica in priznana strokovnjakinja na področju psihologije. Diplomirala je iz filozofije, psihološko smer, ukvarja pa se z esejistiko, literaturo in predavanji. Že več kot dvajset let predava o odnosih in vrednotah v družbi ter vodi delavnice za osebnostni razvoj v Italiji, Sloveniji in Avstriji.

16.6.2016: 19:00

**Predstavitve nove pesniške zbirke
Franca Tominca »Notranjost od zunaj«**

Dogodek bosta popestrila Jadranka Jakomin in Elvis Sahbaz, večer bo vodila Bojana Čampa, umetnostna zgodovinarica.

3.6.2016: 19:00

Mednarodni večer: Kosovo

11.6.2016: 14:00

Bojši sejem stripov in glasbenih nosilcev

12.6.2016: 20:00

**Death metal koncert:
Pissgrave (ZDA) in Phrenelith (Dan)**

25.5.2016: 19:00

**Koncert komornih skupin
Glas Postojna**

1.6.2016: 19:00

**Javni nastop učencev
Glasbene šole Postojna**

2.6.2016: 19:00

**Zaključni koncert učencev Glasbene šole
Postojna s podelitvijo nagrad**

20.6.2016: 9:00

Županov sprejem odličnjakov

Tradicionalni sprejem »odličnjakov«, učencev osnovnih šol občine Postojna, ki so v vseh devetih letih šolanja dosegli najvišji učni uspeh s povprečno oceno najmanj 4,5, ter učencev Glasbene šole Postojna, ki so v vseh šestih letih šolanja dosegli odličen uspeh.

V kulturnem programu bodo nastopili učenci Glasbene šole Postojna.

Turistično društvo Pudgura - Kozolec toplar Belso

26.5.2016: 19:00

**2. četrtkov večer pod kozolcem »Mesec
maj-mesec ljubezni«**

Nastop Kulturnega društva RAK Rakek. Likovna animacija za otroke od 17. ure dalje.

16.6.2016: 17:00

**3. četrtkov večer pod kozolcem Stare
otroške igre, pesmi in plesi**

V sodelovanju s postojnskimi skavti.

OGS Ščukice - Kulturni dom Miroslava Vilharja Planina

28.5.2016: 19:00

**Slika in zvok
nastop ob zaključku sezone**

Prostovoljni prispevki!

Pridržujemo si pravico do spremembe programa zaradi okoliščin, na katere nimamo vpliva. Dodatne informacije vam nudimo na Občini Postojna.

Priporočamo, da program prireditev spremljate na **www.postojna.si**.

Nada Trtnik, specialistka zakonske in družinske terapije

30.5.2016: 19:00 **Predavanje »Kaj uničuje partnerski odnos in kaj ga gradi«**

Predava Nada Trtnik, specialistka zakonske in družinske terapije. Deluje v Terapevtskem inštitutu Odnos v Izoli in Postojni.

Vstopnina: 10 €/osebo (par 15 €). Obvezne so predhodne prijave na: 031 371 143, info@odnos.org. Lokacijo javi ob prijavi.

Več o delovanju Terapevtskega inštituta Odnos na www.odnos.org.

Ravbarjev stolp v Planini

11.6.2016: 19:00 **Deseti Ravbarjev večer s slavnostno prireditvijo ob obnovi strehe Ravbarjevega stolpa**

V kulturnem programu bodo nastopili: Otroški pevski zbor OŠ Antona Globočnika Postojna - Podružnične šole Planina, violinistka Ana Pupis, duet saksofonov Glasbene šole Postojna, Vokalna skupina UNICA, Mešani pevski zbor Sežana in Vokalna skupina JAZZY.SI

Plesni klub Urška Postojna - Titov trg

16.6.2016: 19:00 **Plesni pozdrav Turizmu**

V primeru slabega vremena bo prireditev v torek, 21. junija, ob 19. uri.

PIP Podjetniški inkubator
Perspektiva

**Ustanavljate podjetje?
Potrebujete pomoč, prostor?
V PIP-u vam lahko pomagamo.**

Veliki Otok 44b,
6230 Postojna

+386 (5) 721 12 80

inkubator@zavod-znanje.si

www.inkubator-postojna.si

Kolesarski tlačilni poligon v Orehku

V Orehku so pričeli z izgradnjo kolesarskega tlačilnega poligona (ang. pumptrack), prvega tovrstnega asfaltiranega kolesarskega poligona v Sloveniji.

Nosilec projekta je Krajevna skupnost Orehek, odgovorna oseba pa Dejan Gorenc, nekdanji vrhunski gorski kolesar, ki si je svoje izkušnje z gradnjo kolesarskih objektov in dela z mladimi pridobil v slovenski prestolnici in prenovo tamkajšnje propadajoče bmx-steze na Linhartovi ulici leta 2005, s katero je pomembno vplival na razvoj gorskega kolesarjenja v Ljubljani.

Poligon v Orehku pri Postojni bo pomembno vplival na nadaljni razvoj tega športa v regiji in širše po Sloveniji.

V podporo projektu je v nastajanju tudi nacionalni spletni portal Pumptrack Slovenija, ki bo poskrbel za oblikovanje pripadne skupnosti in prispeval trden temelj v podporo bodočemu razvoju kolesarskega športa v Sloveniji. Spletni portal bo pričel z delovanjem 1. junija 2016 na naslovu www.pumptrack.si.

Za uspešen pričetek gradnje prvega asfaltiranega kolesarskega poligona se Krajevna skupnost Orehek zahvaljuje društvu Dejmo za vloženo znanje, posestvu Grad Prestranek in Drevesnici Štivan. Vsi so se prijazno odzvali povabilu in ponudili prostovoljno pomoč. Zavedajo se pomena razvoja tega športa na lokalni ravni in dodane vrednosti, ki jih bo le-ta prinesel celotni skupnosti.

Divja odlagališča v planinskem kamnolomu

Občina Postojna je na podlagi poverila okoljske inšpektorice aktivno pristopila k sanaciji divjih odlagališč na območju kamnoloma v Planini. Teh lokacij je bilo več, predvsem na spodnjem platoju in na najvišjem, 4. platoju. Zeleni odrez, staro pohištvo, azbestni odpadki, asfalt in opeka so bili odstranjeni iz kamnoloma in odpeljani pooblaščenemu prevzemniku. Občina Postojna je območje kamnoloma zaprla s tremi rampami, ostale dostope pa zasula s peščenim

nasipom. Na vstopnih točkah v kamnolom smo postavili opozorilne table o prepovedi odlaganja vseh vrst odpadkov, ki občanom nudijo tudi informacije o zbirnem centru Stara vas, kjer lahko odpadke brezplačno oddajo. Kamnolom je tako trenutno očiščen in upamo, da tak tudi ostane.

Ključne za dostop v kamnolom bo mogoče dobiti na Krajevni skupnosti in na občinski upravi.

OBIŠČITE

NAŠE NOVO

PRODAJNO MESTO

KAKO DO NAS:

Pooblaščen prodajalec: **Telemach MC Postojna**
Tržaška cesta 59, 6230 Postojna
T: 070 284 444

telemach mob.

Vse dobro se vrne

Župan je z veseljem sprejel mlade prostovoljce, ki so sodelovali v natečaju za Naj prostovoljca.

Teja Čeč, ki jo je predlagalo društvo KSD Bakla in je prejela plaketo za izjemne dosežke na področju prostovoljstva mladih, Jordan William McLaughlin, Džaneta Sivčević, Ylberina Kajtazaj in Alma Mujagić, ki so skupaj z Minelo Jelečević, nje na sprejemu zaradi obveznosti ni bilo,

so prejeli priznanje za prostovoljno udejstvovanje v občini Postojna

»S tem, da razdajate svoj čas za dobra dela, dobite nove razsežnosti in vsebino. Lahko ste upravičeno ponosni nase in na svoja dejanja. Vsa dobrota se namreč vrne,« je izpostavil župan ter jim v zahvalo podelil torbe poguma, ki jih bodo lahko še dolgo spominjale na to, da se dobra dela prepoznajo in nagradijo.

Rekreacija je pomembna za vse

Ker je športna rekreacija pomembna sestavina današnjega življenja, je Športna zveza Postojna od jeseni pa do danes skupaj z Ljudsko univerzo Postojna (Univerza za tretje življenjsko obdobje) in Društvom upokojencev Postojna organizirala vrsto športnih aktivnosti za starejše občane. Ponudili smo več različnih športnih aktivnosti, ki smo jih izvajali po različnih krajih v občini.

Tako smo izvedli:

- ples, ki je potekal v dvorani Plesne šole Urška Postojna enkrat na teden,
- splošno vadbo v dvorani Plesne šole Urška Postojna dvakrat tedensko,
- kegljanje na kegljišču v Postojni enkrat na teden,
- namizni tenis v dvorani OŠ Miroslava Vilharja enkrat na teden,
- splošno vadbo v Hruševju dvakrat tedensko,
- streljanje na strelišču v Postojni enkrat na teden in
- nordijsko hojo po različnih poteh v Postojni enkrat na teden.

Ravno tako pa smo organizirali re-

kreacijo v Pivki, kjer smo trikrat na teden v balinarski dvorani organizirali balinanje.

Izvedbo programa, ki se ga je udeležilo več kot sto ljudi, sta omogočili Občina Postojna in Fundacija za šport, nekatere aktivnosti pa bomo nadaljevali tudi v juniju, predvsem balinanje, ki ga bomo izvedli v obnovljeni Zeleni dvorani v Postojni.

Lahko »migamo« skupaj

Športna zveza Postojna vabi vse ljubitelje rekreacije na športne aktivnosti v juniju:

- v soboto, 4. junija od 10. do 12. ure, bo na stadionu v Postojni organiziran Cooperjev test za vse občane, ki si želijo preveriti svoje sposobnosti;
- v petek, 10. junija od 16. ure naprej bo organiziran odbojgarski turnir mešanih ekip za vse občane;
- v juniju bo za vse občane vsak ponedeljek in četrtek od 18. do 20. ure potekal tudi tečaj tenisa (cena za 10-urni tečaj je 20 evrov);

- v juniju bo organiziran brezplačen tečaj nordijske hoje v Postojni, Prestranku in Bukovju.

Udeležba v vseh aktivnostih je na lastno odgovornost. Za vse aktivnosti je potrebna predhodna prijava.

Vse podrobnejše informacije dobite na Športni zvezi Postojna, Pot k Pivki 4, 6230 Postojna, e-pošta: sportnazveza.postojna@studioproteus.si, tel. št.: 05 720 25 41.

Aktivnosti omogočata Občina Postojna in Fundacija za šport.

Kje se dobimo nordijci?

Športna zveza Postojna bo v mesecu maju in juniju 2016 organizirala brezplačne tečaje nordijske hoje v Postojni, Prestranku in Bukovju.

Postojna, torek in četrtek ob 17. uri – zbirno mesto pred Hotelom Kras.

Prestranek, torek ob 18.30 uri – zbirno mesto pred Osnovno šolo Prestranek.

Bukovje, četrtek ob 18.30 uri – zbirno mesto pred Kulturnim domom Bukovje.

Tečaji so brezplačni, vodja programa je prof. Dušan Bajec.

Udeleženci se programa Nordijske hoje udeležujejo na lastno odgovornost.

Potrebna je predhodna prijava na Športno zvezo Postojna preko e-pošte sportnazveza.postojna@studioproteus.si, dodatne informacije pa dobite tudi na telefonu 05 7202 541 oziroma 041 688 642.

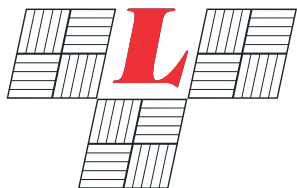
Trgovina Lulik - Aleš Lulik s.p.,

Pod kolodvorom 2a,
6230 Postojna

T.: 05 726-58-08

M.: 040/749-928

W: trgovina-lulik.com

Urniki: pon-pet 8-12 in 15-18, sob: 8-12

VELIKA IZBIRA talnih oblog: pvc in tekstilnih oblog, parketov, laminatov, plute, linoleja, vinila, preprog in tekačev ter zaključnih letev in alu profilov.

PRODAJA IN POLAGANJE talnih oblog, brušenje in lakiranje parketa, strokovno svetovanje in vgradnja materialov, izdelava stopalk za stopnišča, robljenje tekstilnih talnih oblog.

Izvirno in varčno izdelane unikatne torbice

V okviru Zelenega abonmaja, sklopa zanimivih ekološko obarvanih delavnic, ki sta ga zasnovala Zavod znanje Postojna in podjetje Kovod, je v četrtek, 21. aprila, potekalo prvo izmed srečanj.

V počastitev svetovnega dneva Zemlje (22. aprila) je udeleženke uvodoma nagovoril predstavnik podjetja Publicus Gregor Kranjec, ki je predstavil trenutno uspešnost ločenega zbiranja odpadkov na območju občine Postojna in Pivka, trende in ukrepe s katerimi se lahko približujemo paradigmi »zero waste« oziroma vzpostavljanju zaprtih tokov ravnanja z materiali in surovinami. Udeleženke so prejele tudi njihov najnovejši izdelek, didaktično igrabo, Spomin – ločevanje odpadkov je zabavno. Pripomoček sledi vzpostavljenemu sistemu ravnanja s komunalnimi odpadki v naših občinah.

Da je odpadki oziroma surovina, ki jo običajno zavržemo lahko tudi zelo uporaben material, je na delavnici »Torba poguma« v nadaljevanju spod-

budila oblikovalka Mateja Premrl, ki poudarja da idejno ta torba črpa mitološko izročilo, zasnovana pa je z združevanjem starih sodobnih tehnik in odgovornostjo do okolja. Udeleženke so z veliko vnemo sprejele izziv in si iz odsluženega ceradnega platna ter vrečk izdelale edinstveno lepe torbice. Posebnost izdelave je bila tradicionalna tehnika vezenja in sicer ravno tako iz niti, ki so jih udeleženke pridobile iz odslužene nakupovalne vrečke.

Da je ustvarjanje lahko povsem varčno in okolju prijazno smo torej dokazali že na prvi delavnici. Ker je na voljo še nekaj prostih mest, se lahko na naslednjo delavnico prijavite vsi, ki vas zanima posamezna tematika. Prijave zbira na lu-postojna@zavod-znanje.si ali na 05 721 12 80. Naslednja delavnica - Mini zeliščni vrtovi.

Romunski veleposlanik pri županu

V torek, 12. aprila, je postojnski župan Igor Marentič sprejel romunskega veleposlanika v Sloveniji nj. eks. Mariusa Cosmina Bojangiu. Veleposlanik je pojasnil, da je pred premetitvijo v Bruselj želel opraviti še zadnji obisk na lokalnem nivoju in za to izbral ravno Postojno. »Tudi zaradi osebnih razlogov, saj se je v lanskem letu v postojnski porodnišnici rodila moja hči,« je poudaril veleposlanik.

Sicer pa sta se župan in visoki romunski predstavnik pogovarjala predvsem o krepitvi povezav med občino Postojna in Romunijo na gospodarskem in projektnem nivoju ter na področju izmenjave idej. Župan je pobudo označil kot pozitivno in napovedal tesnejši stik z novim veleposlanikom, ki bo svojo funkcijo predvidoma nastopil konec poletja. Ideja aktualnega veleposlanika je namreč, da zaradi velike rasti gospodarskega sodelovanja med državama te stike še okrepi. »Zaradi turističnega potenciala in tudi zaradi potenciala lesne industrije, ki ju ima vaša občina, ima takšna navezava veliko možnosti za uspeh,« je razložil veleposlanik.

Oba sta se razšla z željo, da se spet snideta, ko bo znanih tudi že več podrobnosti.

Otroci so vozili avtomobile

V začetku aprila je na šolskem igrišču pred Osnovno šolo Antona Globočnika potekala prav posebna prireditev za učence 4. razredov. Sodelovali so namreč v programu »Jumicar«, ki ga je sofinancirala Občina Postojna – Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Enaka delavnica je bila izvedena tudi za učence Osnovne šole Miroslava Vilharja, in sicer mesec dni kasneje.

»Jumicar« je izobraževalni program preventivne vzgoje otrok v cestnem prometu, namenjen pa je otrokom druge triade osnovne šole, torej učencem in učencem od 9 do 11 let starosti.

Program zajema tako teoretični kot tudi praktični del preventivne vzgoje o varnosti v cestnem prometu, osnovni namen pa je otrokom na

zabaven a poučen način predstaviti pravilno vedenje v prometnem okolju. V teoretičnem delu programa mentorji otroke seznanijo z osnovno kulturo v cestnem prometu, kakšno je varno gibanje ob cesti oziroma na prometnih površinah, kako je s prečkanjem ceste ter kaj pomenijo prometni znaki. Praktični del se odvija na poligonu, kjer so postavljena križišča, semafor in prometni znaki.

Otroci preizkusijo svoje znanje in spretnost v vožnji z mini avtomobilčki na bencinski pogon, ki imajo vse elemente pravega vozila – od varnostnega pasu, zavornega pedala in pedala za plin. Promet na poligonu seveda nadzorujejo usposobljeni mentorji, ki otroke tudi opozarjajo na napake in jih usmerjajo.

Nedvomno je ta program posebna izkušnja za otroke – nimajo namreč vsak dan možnosti, da bi se z mini avtomobili vozili po cesti s križišči, prometnimi znaki in pravim semaforjem.

Martina Ivanović, Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Postojna

Medobčinska lokalna akcijska skupina občin Postojna in Pivka za preprečevanje zasvojenosti je z Izzivalcem ulice začela s svojimi aktivnostmi na področju ozaveščanja in preventive s področja vseh oblik zasvojenosti.

V ponedeljek, 18., in v sredo, 20. aprila, sta se v postojnskem Kulturnem domu odvili predavanja o pasteh ulice in zasvojenosti vseh vrst.

Predavanje je potekalo v sklopu projekta Postojna živi ulici z mladimi. Prvo predavanje je bilo namenjeno strokovni javnosti, ki se ukvarja z mladimi, drugo predavanje zainteresirani javnosti, predvsem pa staršem in skrbnikom. Predavanje so vodili sodelavci projekta Neodvisen.si.

Nevsakdanje predavanje Izzivalec ulice je temeljilo na dokumentarnih filmskih posnetkih in dinamičnemu

pogovoru. S predavanjem smo hoteli opozoriti na pasti, ki prežijo na naše mladostnike.

Veseli smo, da sta predavanji naleteli na pozitiven odziv in da so ljudje prepoznali zasvojenost kot težavo, ki se pojavlja v naši družbi in s katero se moramo čim bolj seznaniti. To je naš namen. Izobraziti, preden pride do problema, da ga znamo potem tudi prepoznati in ukrepati.

V LAS za preprečevanje zasvojenosti smo s predavanji nadaljevali. Tako smo izvedli predavanje, ki je obravnavalo perečo problematiko predvsem med mladimi dekletmi – motnje hranjenja oziroma bulimijo. Dogodek se je odvil 12. maja v knjižnici Bena Zupančiča Postojna. Gostja večera je bila Anja Baš, ki je predstavila svoj življenjski boj s to boleznijo.

Na obisku pri Erazmu Predjamskem

»Jaz sem Erazem. Živel sem tu, na gradu. Zaradi spora s cesarjem so moj grad oblegali Ravbarjevi vojščaki noč in dan. Jaz pa sem po skrivnem rovu odhajal in prihajal, kadar se mi je zahotelo. Vojščaki niso razumeli od kod mi češnje, ki sem jim jih metal iz gradu. Podkupili so enega izmed mojih mož in me s pomočjo zvižace ubili. Moje dekle me je pokopalo pod lipo, ki še danes stoji ob cerkvi v Predjami.«

Tako se je učencem podružničnih šol Bukovje in Studeno predstavil Erazem Predjamski, ki nas je povabil k sebi na obisk. V Predjami so nas

pričakali srednjeveško opravljeni Erazem s podkupljivim služabnikom ter Ravbar s svojimi strelci. Strelci z Ravbarjem na čelu so s seboj pripeljali katapult, ki smo ga tudi preizkusili. Erazem je za nas pripravil različne spretnostne naloge. Preveril je kako dobro streljamo z lokom, kako se »obnesemo« v vlogi graščaka in kako dobro poznamo legendo o roparskem vitezu. V Predjami smo preživeli enkratni dan in tudi Erazem je bil zadovoljen z nami.

Zahvaljujemo se društvu Kašča in maturantkam Larisi Črnigoj, Lari Jager in Nini Vrzel za nepozaben dogodek. *Tjaša Repnik Kunilo*

Reška cesta 40
6258 PRESTRANEK
Tel: 05 70 30 000
E-mail: mfm@siol.net

top
cena

**STREŠNIK BRAMAC
RIMSKI GLAZURON 1/1**

GRATIS!*

*Akcija velja od 16.05 do 17.06.2016. Ob nakupu strešnikov Bramac Rimski Glazuron po akcijski ceni, prejmete brezplačno folijo Bramac Universal ECO v površini strehe.

POGREBNE STORITVE

V težkih trenutkih žalovanja, ob izgubi najbližjega, smo Vam v pomoč s prijazno besedo in celostno organizacijo zadnjega slovesa.

**Nudimo vam
Pogrebne in pokopališke storitve**

*Ureditev dokumentacije, prevoz in ureditev pokojnika doma in v tujini.
Izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice.
Klasični in žarni pogrebi, upepelitev in poslovlitev pred upepelitvijo.
Raztros pepela na pokopališču ali drugje, ekshumacija.
Žalno cvetje, objava osmrtnic.
Organizacija pogrebne svečanosti.
Prodaja pogrebne opreme.
Pevci, trobentač, pogrebni moštvo.
Poslovilni govor.*

V primeru naše organizacije pogrebne svečanosti vam nudimo 25-odstotni popust na žalne aranžmaje v cvetličarni Agrokor.

Dodatne informacije:
KOMUS d.o.o., Jeršice 3, Postojna
dežurna št. : 041 377 294
Tel.: 05 726 55 47, e-pošta: komus@komus-po.si

To sem jaz

Oš Antona Globočnika Postojna se je 21. aprila v Kulturnem domu v Postojni predstavila z glasbeno-gledališko-plesno predstavo *To sem jaz*. Učenci so skupaj z mentoricami pripravili predstavo o mladosti, ki navdušeno zre v življenje in se ne meni za ovire, ki ji stojijo na poti. Dotaknili so se štirih najpomembnejših po-

glavij v življenju najstnika: prijateljstva, ljubezni, šole in družine. Skozi petje, igro in ples so tako pripravili predstavo o lepoti v mladosti, ki ni nobenega obiskovalca pustila ravnodušnega.

Avtorica članka: Erika Koren Plahuta
Avtorica fotografije: Barbara Nagode

Tek za mir

V začetku maja je v Planini potekal Tek za edinstvo, ki so ga pripravili otroci in mladi skupaj s starši in animatorji iz gibanja fokolarov. Tek za edinstvo so zasnovali kot odgovor na napete razmere v svetu, z njim pa želijo krepiti in širiti kulturo miru in bratskega sožitja med ljudmi različnih prepričanj, kultur, veroizpovedi,

generacij in družbenega položaja, so zapisali v reviji Družina. Tek za edinstvo v Planini je bil eden izmed tekov po Sloveniji in svetu, s katerim so organizatorji in udeleženci izkazali lepo gesto in dobro misel. Dogodka se je udeležil tudi postojnski župan, ki so se mu organizatorji za podporo lepo zahvalili.

OKULISTIČNI PREGLEDI

v lastni ambulanti

Preglede opravlja:

Maja Krapež,

dr. med., spec. oftalmolog

DATUMI NASLEDNJIH PREGLEDOV:

24. 5. 2016
14. 6. 2016
28. 6. 2016

Tržaška cesta 8
6230 Postojna

05 72 62 137

optikanadoh@siol.net

PON – PET: 8.00 – 19.00

SOB: 8.00 – 12.00

OPTIKANADOH
OPTIKA IN OČESNA AMBULANTA

MERJENJE NAČINA GLEDANJA IN IZDELAVA INDIVIDUALIZIRANIH STEKEL

V Optiki Nadoh opravljamo meritve z napravo Visioffice. Ta omogoča natančne meritve gledanja, na podlagi katerih se izdelajo povsem individualizirana, unikatna stekla, ki omogočajo najbolj optimalen vid.

Obenem naprava omogoča tudi fotografiranje stranke. Ta lahko pomeri več korekcijskih okvirjev in se potem za okvir odloči na podlagi fotografij. Gre za zelo priljubljeno obliko izbiranja okvirjev pri tistih, ki imajo visoko dioptrijo in se pri pomerjanju korekcijskih okvirjev sicer ne vidijo dobro.

OBDELAVA IN MONTAŽA STEKEL poteka v lastni delavnici, s čimer vam zagotovimo kakovostno izdelavo in hitro dobavo korekcijskih očal.

Ognjena noč nad mestom

Zadnja aprilska noč je vnovič zaživela tudi pri Koči Mladika. Sedaj že tradicionalno, četrto postojnsko kresovanje s skupino Norton po več kot desetih letih zamrtja obuja spomin na proletarski praznik in druženje ob ognju nad mestom. Da Postojno spet vsako leto osvetli večji kres, sta zaslužna oskrbnik Koče Samo Kerlatec in Gasilsko društvo Postojna.

Zelo mrzel večer je sicer večino obiskovalcev potisnil v notranjost gostilne ali bliže k ognju, domača rock zasedba Norton pa je grela vse ostale, ki so s plesom pred odrom poganjali kri po telesih. Z mešanico rock uspešnic in odličnim razpoloženjem so nekaj občinstva prepričali h kljubovanju skorajda zimskemu vremenu, pa vendar je letošnje leto marsikdo ostal na toplem prav zaradi ostrega vetra in nizkih temperatur. Kres so prižgali ob tradicionalni 20. uri in 20 minut. Za velike plamene in varnost pred njimi gre zahvala PGD Postojna, ki vsako leto sodeluje pri organizaciji dogodka. Organizatorji po dolgih letih tako rešujejo čast kresovanja v Postojni,

PGD Postojna je zaslužna za četrty tradicionalni kres pri Koči Mladika.

potem ko je ugasnil tudi znameniti kres v Šmihelu pod Nanosom. Hkrati s tem prijazno gostilno na Pečni rebri približajo domačinom.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: Janez Mandelj

Po Postojni so spet zapeljali naborni vozovi

Na nekoč tradicionalno parado bogato okrašenih nabornih voz v Postojni in drugih primorskih krajih, po domače tudi vestirgo ali vizito (na Bistriškem), smo kar malce pozabili. Zadnje naborniške voze smo na Postojnskem lahko občudovali leta 2002. Naslednje leto sta bila nabor in obvezno služenje vojaškega roka v miru opuščena, Ministrstvo za obrambo RS pa še vedno vodi evidence vojaških obveznikov.

Ne le lepo okrašen voz, pomembna je tudi obleka nabornika – temnejše hlače, telovnik, bela srajca in klobuk, manjkati pa ne sme niti pripet šopek rož.

Na postojnski upravi za obrambo so se letos odločili, da dolgoletno tradicijo oziroma etnografsko posebnost po dobrem desetletju obudijo. Fante, ki so (ali še bodo) letos dopolnili 18 let - s polnoletnostjo so poleg pridobitve voilne pravice in možnosti opravljanja voznškega izpita ... postali tudi vojaški obvezniki - so v petek, 22. aprila, povabili v vojašnico barona Andreja Čehovina.

Seznani so jih z možnostjo prostovoljnega služenja vojaškega roka, jim predstavili zaposlitev v Slovenski vojski ter razkazali vojaško tehniko in opremo. Predlagali so jim tudi, da se dogodka udeležijo kot nekoč, z okrašenimi naborniškimi vozovi. **Na njihovo povabilo so se odzvali fantje, rojeni leta 1998; po en voz so pripravili Postojnčani in Pudgurci, tretjega skupaj fantje iz Cerknice**

in z Blok, četrtega pa so pripeljali iz Loške doline. Skupaj z dekleti so ob pomoči starejših kar nekaj tednov pripravljali material za vozove; delali so papirnate rože, rezali raznobarvne trakove, poiskali harmonikarja in traktorista, se družili.

Zadovoljstvo je bilo obojestransko - tako fantov, za katere je nabor predvsem nekoč pomenil vstop v svet odraslih, kot tudi zaposlenih na upravi za obrambo. **Iztok Kokošar, vodja uprave in pobudnik oživitve običaja,** je dejal, da so »zelo veseli, da smo tradicijo obudili, verjame mo pa tudi, da jo bodo naslednje generacije nadaljevale in nadgradile.« Predstavniki Občin so vse štiri skupine nabornikov nagradili s kraškim pršutom.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Tomaž Penko.

Pivo in Čevapi skupaj z Etnomad iz Logatca niso nikogar med občinstvom pustili hladnokrvnega.

Guča spet v Postojni

Trubaška skupina Pivo in čevapi je letos svoj »rojstni dan« vnovič obeležila v prepoznavnem stilu: glasno, razposajeno, z veliko plesa in veliko trobil. Ker so bili v lanskem letu ponovno edini slovenski predstavniki na mednarodnem festivalu trubaških skupin v Guči, so ob svoji obletnici 23. aprila tako kot lansko leto spet prinesli del Guče tudi v Postojno – pred Mladinski center Postojna.

Skupine Pivo in čevapi še zdaleč ne poznamo več samo Postojnčani, saj so v zadnjih letih pridobili prepoznavnost širom cele države in še onkraj meja. Za svojo lokalno publiko pa se zasedba vedno še prav posebej potrudila. Praznovanje njihove obletnice tako postaja pravi postojnski trubaški praznik. Lani je dogodek pridobil naslov Mala Guča v Postojni in se še kako obnesel - zanj bomo nedvomno slišali tudi v prihodnjih letih. Ideja se je pojavila, ko je skupina prvič nastopila v Guči, kjer jih je vzdušje tako prevzelo, da so želeli vsaj delček tega prinesiti tudi domači publiki, glasbi pa dodati še kulinariko in ples, da je izkustvo čim bolj pristno. Dvorišče pred MCP-jem je bilo kljub dežju do zadrjega napolnjeno z več kot 400 obiskovalci, ki so cel večer poskakovali ob srbskih ritmih ter trubaških priredbah popevk in evergreenov. Domačinom se je na odru pridružila še logaška skupina Etnomad, ki je občinstvo navdušila s svojim balkanskim repertoarjem, v katerem harmonika in klarinet dodajata specifičen, etnozven. V skupini igra tudi Vid Pupis, nekdanji dirigent Postojnske godbe 1808, v kateri igra veliko članov gostiteljev. Tako so glasbeniki prišli na idejo za skupni koncert in ustvarili vrhunec, ko se jih je na odru zbralo vseh 18. »Za pomoč se zahvaljujemo Klubu študentov občin Postojna in Pivka in Mladinskemu centru Postojna, brez katerih dogodka ne bi mogli izpeljati,« dodaja član skupine Pivo in čevapi Primož Petohleb. Po koncertu je za nadaljevanje zabave poskrbel DJ Paris Hilton. Mlada 11-članska zasedba se že pripravlja na nov izbor za mednarodno tekmovanje v Guči in držimo pesti, da bodo ponovno zastopali Postojno in Slovenijo na največjem trubaškem prazniku.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: Janez Mandelj.

Ustvarjalnost domačih avtorjev smo lahko občudovali kar v 10 izložbenih oknih na različnih lokacijah po Postojni.

Naj se vidi! ... po poteh Naslikane pesmi

Vseslovenski Teden ljubiteljske kulture je od 13. do 22. maja slikovito, spevno in sporočilno odmeval tudi v Postojni. Idejna svežina, dotik sedanosti in pridih pretekle ustvarjalne kulture je dal našemu mestu posebno zvonečo noto pod naslovom **Naslikana pesem**.

Slovenija se je s Tednom ljubiteljske kulture letos tretjič pridružila evropskim državam, ki se vsako leto poklonijo kulturnim ustvarjalcem ter opozorijo na pomen, kakovost in množičnost ljubiteljske kulture v sodobni družbi. Vseslovenski teden ljubiteljske kulture so zaznamovali kulturni dogodki (bilo jih je kar okoli tisoč!), ki so jih po vsej državi in v zamejstvu v sodelovanju z Zvezo kulturnih društev Slovenije in prek območnih izpostav JSKD pripravili skupaj s številnimi kulturnimi društvi in z njihovimi zvezami, s kultur-

nimi zavodi, z lokalnimi skupnostmi, s šolami, z vrtci, s knjižnicami, z galerijami in muzeji. Tudi v naši občini ni manjkalo različnih prireditev.

Pod sloganom **Naj se vidi!** smo lahko Postojnčani domačo ljubiteljsko kulturo in ustvarjalnost nasploh občudovali kar v 10 izložbenih oknih na različnih lokacijah, posejanih po centru našega mesta. Ideja, ki jo je dala **Silva Bajc** ne le kot vodja postojnske območne izpostave JSKD, temveč tudi kot avtorica iskrive haiku poezije, se je polno uresničila

v projektu ob sodelovanju s člani **Društva likovnih ustvarjalcev Postojna**. Vsako izložbeno okno je bilo zgodba zase, s sporočilom, ki je pritegnilo pozornost in zaustavilo korak. To je bil tudi namen – približati ustvarjalnost različnih tvorcev domače ljubiteljske kulture javnosti. Poezijo in likovna dela so pomenljivo dopolnjevali različni izdelki in predmeti, ki jih ljubitelji uporabljajo pri svoji dejavnosti: folklorni kostumi za otroke in odrasle, baletne oblekice in copatki, stari godbeni instrumenti, stare uniforme, notni zapisi, stare igrače ...

Silva Bajc je povedala, da "so haiku pesniški utrinki s tremi vrsticami in sedemnajstimi zlogi zapisi različnih vtisov iz narave ali življenja, ponotranjeni z osebnim videnjem

in doživljanjem". Sicer je bil projekt plod kreativnega sodelovanja z Društvom likovnih ustvarjalcev Postojna. Svoja dela so po haikujih naslikali in v glini upodobili: **Oskar Cergol, Jasmina Čelan, Elizabeth Dodolović, Suzana Jakovljevič, Sandra Kovačič, Vanči Lipovž, Vanda Nedič, Silva Pangos, Iva Rebec, Marta Rogelj, Ida Samsa, Marino Samsa, Danilo Tomažič, Francelj Urbančič, Nataša Zirnstein** in **Maja Žnidaršič**.

Naslikane pesmi so vodile po poteh do naslednjih izložbenih oken: Arhitekturni studio Aleksandra Meze, Arhitekturni biro Irena Debevc, izložba Cankarjeva 6, vitrina Kulturnega doma Postojna, Pekarna Ljubljanska 1, Kompas Titov trg, izložba Tržaška 4, Knjigarna Pelikan, TIC Postojna Trg padlih borcev, Šivalnica No.1 Tržaška. Organizator se zahvaljuje vsem, ki so prijazno odstopili izložbena okna za razstavo.

Še ena posebnost letošnjega TLK-ja - na prireditvah je namreč vsak obiskovalec lahko vzel jabolko, saj je jabolana tudi simbol TLK-ja. Na postojnskem JSKD-ju so ta jabolka poimenovali po biblijskem vzoru "jabolka spoznanja"... vendar kot spoznanja, da je ljubiteljska kultura pomemben in živ del narodove biti.

Besedilo: Polona Škodič;
fotografija: Jernej Štajnrajh.

V praznik dela nas je prebudila Postojnska godba

Postojnski godbeniki se tudi letos niso izneverili svojim zvestim poslušalcem. Prebivalce Pivškega so s prvomajsko budnico že v zgodnjih jutranjih urah povedli v praznični dan. 15. maja pa so godbeniki nastopili na Reviji kraških pihalnih godb.

V malce podaljšanem prazničnem dopoldnevu (obhod so sklenili okrog 14. ure) so zaigrali v Postojni in Pivki ter še v enajstih vaseh. Poleg prazničnega vzdušja, ki ga narekujejo udarni ritmi koračnic, z občani vedno delijo tudi svojo dobro voljo. Polni energije so se v godbeni sobi zbrali že ob petih zjutraj in se še v soju uličnih svetilk skupaj z dirigentom Luko Loštrenom najprej odpravili skozi Majlont, zakorakali po Tržaški ulici do spodnjega Burgerja, se od tam z avtobusom odpeljali do Doma upokojencev in na Erazmo-vo, potem pa ob 6.40 prebudili še vaščane Velikega Otoka. Po nekajletnem premoru so se letos na svojem obhodu odpravili tudi v pivško občino. Najprej so zaigrali na Kalu, potem še v Pivki, Trnju in Selcah. Naslednja postaja je bil Orehek, v nadaljevanju pa so »budili« še v

Hruševju (pri cerkvi in pred barom Milka), na Razdrtem, v Šmihelu pod Nanosom, Landolu, na Dilcah in zaključili v Hraščah. Povsod so jih prijazno sprejeli in poskrbeli, da jim hladno jutro in dež nista mogla doživeti. »Dolgega« dne pa za godbenike še ni bilo konec; tudi »svoj« praznik so po stari navadi zaključili s prijetnim druženjem na pikniku pri taborniški koči na Mačkovcu.

Ledeni možje, predvsem pa Zofka, so jo žal zagodli prirediteljem letošnje že dvaindvajsete **Revije kraških pihalnih godb**. Kot je v uvodnem nagovoru povedala **Silva Bajc iz postojnske izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti** (ta je ob izpostavah iz Sežane in Ilirske Bistrice ter Zvezi slovenskih kulturnih društev iz Italije organizator tradicionalne revije),

Godbeniki so zaigrali tudi v Hruševju.

so želeli prireditev izpeljati na prostem, na Titovem trgu. A narava je odločila drugače. Na odru postojnskega kulturnega doma so v nedeljo, 15. maja, na prvem izmed treh koncertov (v juniju bosta še koncerta v Križu in Sovodnjah) prvi nastopili godbeniki **Pihalnega orkestra Ilirska Bistrica**. Njihov dirigent je Simon Tomažič, godba, ki bo letos praznovala 20. obletnico, pa gradi na bogati tradiciji, katere korenine sežejo v drugo polovico 19. stoletja. Naslednji so nastopili zamejci, člani ene izmed najstarejših godb na

Tržaškem – **Godbenega društva Viktor Parma iz Trebč** z dirigentom Danielom Grizoničem. Prvi koncert letošnje revije pa so sklenili domači godbeniki, **Postojnska godba 1808**.

Domača godba napoveduje tudi že naslednje gostovanje - 28. maja se bodo predstavili na 13. mednarodnem srečanju pihalnih orkestrov Muzikafest v Desklah.

Besedilo: Alenka Čuk;
fotografija: arhiv Postojnske godbe 1808.

MePZ Postojna pod spomenikom na Kozari.

Mešani pevski zbor Postojna na festivalu v Prijedoru

Za MePZ Postojna pod umetniškim vodstvom Mirka Ferlana se počasi zaključuje še ena pestra, zelo delovna in uspešna sezona, že 33. po vrsti. Na posebno povabilo je zbor sredi maja nastopal na 16. mednarodnem festivalu Zlatna vila v Prijedoru v Bosni in Hercegovini. Pevci so bili navdušeni, pričakala sta jih nadvse tople sprejem in odprtost tamkajšnjih ljudi, ki jih povezujejo tudi slovenske korenine, je naredila nanje močan vtis.

Festival je svečano odprl prav naš zbor (skupaj se ga je udeležilo deset zborov). Vzdušje je bilo odlično, celotna organizacija festivala zelo dobra in mnogoštevilna publika vidno zadovoljna. Ves čas gostovanja, ki je bilo zelo intenzivno in čustveno doživeto, je naše pevce spremljala ustanoviteljica in predsednica Društva Slovencev Lipa Prijedor Alenka Uduč. Društvo je dobro organizirano; šteje 280 članov, ima veliko delujočih sekcij, pouk slovenščine, izdaja knjige in se povezuje z nekaterimi slovenskimi mesti. Gostovanje v njihovih prostorih je bilo zelo prijetno in zanimivo. Pevci so obiskali tudi nacionalni park Kozara s spomenikom in z muzejem ter nekoč največji rudnik železa v Evropi, v Ljubiji blizu Prijedora, ki je žalostno zapuščen.

Naj spomnimo, da je MePZ Postojna lani novembra na regijskem tekmovanju prejel zlato priznanje.

Poleg nastopov na domačih odrih je bilo kar nekaj različnih gostovanj tudi prek meja. Obiskali so Slovence na Hrvaškem (v Varaždinu), v Reziji in na avstrijskem Koroškem, se z njimi družili in jim peli, za božič so razveseljevali obiskovalce pred Postojnsko jamo, takoj po novem letu pa so obiskali še dom upokojencev v Postojni. Slišali smo jih na osrednji občinski prireditvi ob kulturnem prazniku v Postojni, februarja so se udeležili revije Primorska poje v Križu pri Trstu, bili soorganizatorji koncerta Jazzva v KD Postojna in organizirali cikel koncertov U3Nek. Aprila so gostili 1. koncert s Komornim zborom Ipavska, prejšnjo nedeljo pa naslednjega z Vokalno skupino Radost iz Godoviča. 23. junija pripravljajo kresno noč z ljudskimi priredbami na prostem ... »in še kaj se bo našlo,« ... praviijo.

Besedilo: Polona Škodič;
fotografija: arhiv zbora.

Akvareli Tanje Čehovin imajo svoje barve in zgodbe, kot jih je znala ujeti v svoji značilni likovni pripovedi.

Tanja Čehovin razstavlja svoje akvarele

Tednu ljubiteljske kulture so se sredi maja v Knjižnici Bena Zupančiča Postojna pridružili akvareli z razstavo Postojnčanke, ljubiteljske slikarke Tanje Čehovin.

Razstava z naslovom **Utrinki v akvarelu** predstavlja izbor manjših formatov v tematikah pokrajinskih motivov in tihožitij. Zdravnica družinske medicine Tanja Čehovin dopolnjuje 28-letnico dela v svoji ambulanti v Zdravstvenem domu Postojna. Med pacienti in ljudmi nasploh je zelo priljubljena, pa ne samo kot dobra zdravnica, temveč veliko širše. Njena velika hobija sta od malih nog tudi slikanje in šport. Pred leti je razstavljala v okviru skupinskih razstav Društva likovnih ustvarjalcev Postojna.

Slikanje, ki ji od nekdaj izpolnjuje življenje, jemlje za sproščujočo vsebino, ki je hkrati tudi resno in prizadevno delo. Doživlja ga kot izražanje sebe, svojega pogleda na svet in ži-

vljenje. Ker rada opazuje in doživlja naravo, so ti odsevi najpogostejši tudi v slikarskih delih. Motivna pestrost je v naši okolici velika in navdiha ji ne zmanjka. Pot jo s čopičem pelje tudi drugam po slovenskem podeželju, vse do Istre in še dlje.

Akvareli Tanje Čehovin imajo svojo melodijo in zven, svoj notranji utrip in vedrino, imajo svoje barve in zgodbe, kot jih je znala ujeti v svoji značilni likovni pripovedi. Pravi, da je »vračanje k starim vrednotam, človeku in naravi najpomembnejše«; tudi dobra knjiga ji pomeni veliko. Razstava akvarelov bo na ogled do konca maja.

Besedilo: Polona Škodič;
fotografija: arhiv knjižnice.

Veselje med pticami

Ob 40-letnici enote Pastirček so v Vrtcu Postojna na zelenici nasproti enote postavili 40 ptičjih hišic. V začetku maja so z odprtjem razstave del skupine Mravljice z naslovom »Ptički« v avli Inštituta za raziskovanje krasa projekt zaključili. Pobudnica, vzgojiteljica Vlasta Breclj Črnič, je poudarila sodelovanje tako v kolektivu vrtca kot tudi nekaterih posameznikov in podjetij v Postojni.

»Ptički« v avli Inštituta za raziskovanje krasa.

»Te hišice so bile otrokom v neizmerno veselje, ker so barvite in raznolike, igra med njimi pa jim je bila v nepozabno doživetje,« je razkrila motiv za nadaljevanje projekta Breclj Črničeva. Ob spreminjanju letnih časov so otroci sledili življenju ptic in skrbeli, da so bile pozimi ptičje krmilnice polne. Pridružili so se tudi akciji Društva za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije in na vrtu preštevali ptice. Vzgojiteljica je zadovoljna, saj so se otroci naučili prepoznavati vrste ptic, vse pridobljeno znanje pa so obogatili tudi z literarno ustvarjalnostjo.

»Pomagali so nam na Srednji gozdarski šoli, kjer so sestavili hiške, za katere je načrt izdelala arhitektka Sandra Leban Meze. Barve, s katerimi so sodelavke v kolektivu pobarvale hišice, pa je donirala družina Grže, je izrazila zadovoljstvo nad naklonjenostjo iz okolja.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež;
fotografija: Foto Atelje Postojna.

Mešani pevski zbor je nagradil Andrejo Blažič Klemenc in Mirka Ferlana.

Zlato zborovsko pero za Andrejo Blažič Klemenc

Andreja Blažič Klemenc iz Rakitnika je profesorica slovenskega in angleškega jezika, književna prevajalka, a to še zdaleč ni vse. Z besedo je namreč povezana na mnogo načinov tudi v prostem ustvarjalnem času, kar dokazuje tudi priznanje zlato pero.

Naj spomnimo, da je pred dobrima dvema letoma izšel njen pesniški prvenec Naj me beseda, sicer pa je v istem obdobju sodelovala tudi kot urednica pri knjigah Žled (tudi s fotografijami) in V barvah utripajo bližine, ki sta izšli pri založbi Fran v Celovcu. Andreja da pravzaprav vedeti, da njeno pero nikoli ne počiva. Je namreč tudi dolgoletna članica **Mešanega pevskega zbora Postojna**. Zbor ji je v znak zahvale kot zmagovalki šaljivega natečaja **Naših zborov** 'o sopranih, altih, tenorjih, glasovnih (pod)sekcijah in/ali drugih zborovsko-družbenih fenomenih' prejšnji mesec na svojem koncertu v Glasbeni šoli Postojna podelil **zlato zborovsko pero**. Priznanje je najvišja nagrada, ki jo zbor podeljuje za literarne dosežke svojih članov. Gre za duhovit odziv pevk in pevcev z izrazitim smislom

za humor, ki je zboru očitno pisan na kožo. Pevci so nagradili tudi svojega zborovodjo Mirka Ferlana, avtorja »ferlanizmov«, kot so jih poimenovali in so bili za Andrejino zbirko seveda ključnega pomena. S sopevci je skrbno zapisovala številne dirigentove pripombe na koncertih in vajah, na katerih nikoli ne zmanjka duhovitih metafor, primerjav in smešnih, a kdaj tudi ostrejših besed, ki brusijo pevske dosežke. Ferlanizme, ki jih člani zbora beležijo že od začetka sodelovanja z zborovodjo, je obdelala tudi literarno-jezikovno. Prispevek **Zborotožje** je bil objavljen v *Naših zborih*, avtorica in zbor pa sta bila nagrajena s 5 kompleti vstopnic za tekmovanje Naša pesem 2016.

Besedilo: Polona Škodič;
fotografija: Ladis Torresan.

Drobci poezije Franca Tominca

22. aprila, na predvečer svetovnega dneva knjige, je v organizaciji postojanskega Društva Prestop pred Knjižnico Bena Zupančiča Postojna iskriče drobce svoje poezije predstavil ljubiteljski pesnik Franc Tominec iz Strmice.

Prebiral je pesmi iz svojih dosedanjih pesniških zbirk in hkrati napovedal skorajšnji izid nove z naslovom Notranjost od zunaj. Tominčevo poezijo je čutno spremljala pevka Jadranka Jakomin, njegova življenjska sopotnica. Z bogastvom metafor, topline ter tu in tam izbrušene ostrine Franc Tominec pozorno opazuje zunanji svet in zaznava svojo notranjost, vsa občutja, vzgibe in razmišljanja. Verjame v ljubezen, ker nam edina lahko osmisli življenje in vodi vse sile v veselju in človekovi notranjosti. Sicer pa pisanje poezi-

je, s katero je prodril celo na druge celine, ni njegovo edino ustvarjalno področje. Ukvarja se s fotografiranjem, pisanjem, slikanjem in humanitarnimi deli ter je tudi ustanovitelj Kulturnega društva Vse-ENO v domači Strmici. Društvo Prestop je ob tej priložnosti pozvalo krajanke in mimoidoče, da pomagajo napolniti prenovljeno knjigobežnico, lično leseno hišico, ki jo najdemo na fasadi knjižnice in deluje po sistemu »od-daj knjigo – vzemi knjigo«.

Polona Škodič

Otroci iz Majlonta so navdušili s postavitvijo Pod rožnato planino.

Ringaraja je pričaral prijetno vzdušje

Ringaraja - Regijsko srečanje otroških folklornih skupin Primorske v organizaciji postojnske območne izpostave JSKD, ki se je odvijalo prvo soboto v maju v Kulturnem domu Postojna, je bilo prvo od skupaj sedmih v državi. Po izboru na dveh območnih srečanjih za severno- in južnoprimorsko območje, ki sta bili v Tolminu in Portorožu, so se na regijsko srečanje uvrstile 4 skupine, med njimi tudi domača otroška folklorna skupina Otroci iz Majlonta.

Predstavili so odrsko postavitev **Pod rožnato planino** pod vodstvom **Brigite Blaško** in **Slavke Smerdu Urh**. Na srečanju smo spremljali še nastope otroških folklornih skupin: Phči 'n bebrce OŠ Tolmin, POŠ za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami, skupini Valček in Val iz OŠ Koper, gostili pa so še otroško folklorno skupino Karavanke iz Tržiča, ki se svojega regijskega srečanja na Gorenjskem ni mogla udeležiti. Strokovni spremljevalki srečanja sta bili Metka Kni-

fic in Maja Miklavž Sintič, selektorici za izbor za državno srečanje. Prireditelj je spremljala tudi Tjaša Ferenc, samostojna strokovna svetovalka za folklorno dejavnost pri JSKD. V slikovitem spletu iger, izštevank, običajev, pesmic in plesa so otroške folklorne skupine pričarale prijetno vzdušje, ki mu je z veseljem zaploskal tudi **podžupan Občine Postojna Andrej Berginc**.

Besedilo: Polona Škodič;
fotografija: Foto Atelje Postojna.

Prespati v knjižnici je bilo posebno doživetje

Noč knjige, mednarodni dogodek, ki podpira in promovira bralno kulturo, so v Knjižnici Bena Zupančiča Postojna obeležili 22. aprila na prav poseben način. Vseslovenskemu projektu so se letos pridružili prvič, namenjen pa je bil mladim obiskovalcem.

Prireditelj s pestrim programom, ki se je odvijala vse od popoldneva do noči, je vsem ostala v lepem spominu. Za otroke so pripravili ustvarjalnico in zabavni program. Med vsebinami je bila tudi delavnica ročne izdelave knjig, ki jo je vodila **akademsko slikarka Tanja Milharčič**. Otroci (zbralo se jih je kar dvajset) so sami izdelali svojo knjižico - beležnico in so bili z izdelki nadvse zadovoljni. Nepozaben je bil tudi večer pri učenju hip-hopu in ogledu animiranega filma Hiša pravljic. Prav posebno doživetje za mladež pa je bila izkušnja prespati v knjižnici. Knjižničarke so poskrbele za prijetno vzdušje, varnost, namestitev kot tudi za večerjo in zajtrk.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

V ustvarjalni delavnici je nastajala tudi ročno izdelana knjiga.

Gospodarski kazalniki najboljši v zadnjih petih letih

Družbe Primorsko-notranjske regije so v letu 2015 nadaljevale trend uspešnega poslovanja. Leto so zaključile z 39.038.000 evrov neto čistega dobička, kar je za 28 odstotkov bolje kot leta 2014. Vsi izračunani kazalniki kažejo najvišje vrednosti v zadnjem petletnem obdobju. V rasti prihodkov in dobička ni več zaznati skokovitih vzponov, rast gospodarstva se utrjuje in umirja, je na tiskovni konferenci povedala Larisa Benassi, vodja postojnske izpostave Ajpes.

Gonilna sila gospodarstva v regiji so velike družbe, ki so ustvarile 14 milijonov evrov neto čistega dobička. K dobremu rezultatu so prispevale tudi mikro in majhne družbe, ki so zaposlovale več kot polovico vseh zaposlenih v regiji, najslabše pa so se odrezale srednje družbe. »Te so že drugo leto zapored ustvarile sicer pozitiven rezultat, a so izgube dveh družb vplivale na 20-odstotno znižanje skupnega dobička regije,« je pojasnila Benassijeva. Po neuradnih nerevidiranih podatkih gre za družbi Sec in Brest, ki z izgubo v višini 6,5 milijona evrov prispevata polovico izgube v regiji. Od šestih občin prispeva Postojna največ družb, ki so v letu 2015 okrepile svoj dobiček na 13 milijonov evrov, in je po osemletni premoči družb iz cerkniške in bistrške občine zopet prevzela vodstvo.

Po nerevidiranih podatkih so med družbami z največjim čistim dobičkom iz postojnske občine

Postojnska jama, Sawal, Kolektor ATP, Profiles ter družbe iz skupine ORO.

Polovico dobička v regiji so ustvarili v predelovalni dejavnosti, sledijo družbe s področja trgovine, vzdrževanja, popravil motornih vozil, pomembnejše pa je še področje drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti. V primerjavi z nacionalnim gospodarstvom je regija nadpovprečno izvozno usmerjena, saj je bilo kar 49 odstotkov prihodkov od prodaje ustvarjenih na tujem trgu, predvsem v Evropski uniji.

Dobra novica je tudi to, da se število zaposlenih povečuje. Konec leta 2015 so družbe zaposlovale 8168 oseb, kar je za 7 odstotkov več kot leta 2014. Povprečna bruto plača na zaposlenega v regiji se je zvišala na 1313 evrov, še vedno pa zaostaja za državnim povprečjem za okoli 13 odstotkov.

Družbe so konec leta izkazale 976 milijonov evrov sredstev in obveznosti do virov sredstev, kar je 3 odstotke več kakor leto poprej. Premoženje družb se je glede na padec cen življenjskih potrebščin (-0,5 odstotkov) realno povečalo. Kapital, ki je najpomembnejši vir financiranja sredstev družb, je znašal 435 milijonov evrov, njegov delež v virih sredstev se je povečal za skoraj 3 odstotke. Hkrati se je zmanjšal delež kratkoročnih in dolgoročnih obveznosti. To pomeni, da se trend razdolževanja nadaljuje, je pojasnila vodja postojnske izpostave Ajpes.

Nad 15 družbami je bil uveden insolvenčni postopek, od tega je bilo 14 stečajev (med njimi so vidnejše družbe Javor Vezane plošče, Lotos nova, BJ Vzdrževanje) in likvidacija (Javor Lame-lirani program).

Tudi samostojni podjetniki so poslovanje v letu 2015 zaključili s pozitivnim poslovnim izidom – ugotovili so 9,6 milijonov evrov podjetnikovega dohodka. »Žal so rezultati v primerjavi z letom 2014 slabši za devet odstotkov. Če primerjamo rezultate podjetnikov in družb v regiji, seveda ugotavljamo, da so oboji poslovali pozitivno, vendar se je delež neto podjetnikovega dohodka v dobičku gospodarstva regije znižal s 30 na 20 odstotkov.

Alenka Furlan Čadež

šport

Postojnčan Svit Pavšič (na desni) je v kategoriji do 17 let osvojil drugo mesto.

KARATE:

Postojna open 2016

Postojna je 14. maja gostila kar 471 karateistov iz 62 slovenskih, hrvaških, italijanskih, bosansko-hercegovskih in srbskih klubov. Turnir Postojna open, ki so ga postojnski karateisti organizirali že petnajstič, je tudi letos privabil številne vrhunske tekmovalce in dober sloves še utrdil. Postojnski karateisti so se izkazali kot odlični organizatorji, izostali pa niso niti uspehi v tekmovalnem delu.

Najprej so se v katah in borbah pomerili najmlajši tekmovalci v kategorijah do 13 let. Sledili so nekoliko starejši tekmovalci, poslastica za gledalce pa je bil sklepni del tekmovanja, v katerem so se v borbah pomerili mladinci in člani, med njimi tudi nekaj državnih prvakov. Turnir se je zaključil z razglasitvijo najboljših klubov. Prvi je bil italijanski GLC Fijlkam, **Karate klub Postojna je v skupni razvrstitvi klubov dosegel četrto mesto.**

Fotografija: Valter Leban.

BALINANJE:

Uspešen začetek spomladanskega dela tekmovanja

V spomladanski del tekmovanja v 1. balinarski ligi – zahodna skupina je BK Postojna startal dokaj uspešno. V uvodnih treh krogih je zabeležil dve zmagi in en poraz. Kljub vsemu Postojnčani še vedno ostajajo na prvem mestu.

V maju in juniju jih čakata dve tekmi. 11. junija bodo doma igrali zadnjo prvenstveno tekmo z Zabičami. Če dosežejo naslov prvaka, o čemer številni navijači ne dvomijo, se bo ekipa trenerja Pavleta Švare za vstop v Super balinarsko ligo pomerila s prvakom vzhodne skupine prve lige.

Brane Fatur

Mladi postojnski balinarji najboljši v hitrostnem zbijanju

Mladi postojnski balinarji, člani ekipe Postojnska jama, so na državnem prvenstvu v disciplini hitrostnega zbijanja, ki je sredi maja potekalo v Kortah, dosegli velik ekipni uspeh. Gašper Povh je postal državni prvak, Erik Čeh je pristal na tretjem mestu, Nik Švara na četrtem, Blaž Janev pa na petem.

V kategoriji dečkov U-14 je bil zelo uspešen Črt Gombač (imel je najboljši rezultat dneva - 21 točk), na koncu pa je zasedel šesto mesto. V polnem teku je tudi tekmoval v 1. državni ligi za mlade balinarje. V obeh kategorijah (U-14 in U -18) sta obe ekipi vodilni in tudi v tem letu med glavnimi favoriti za naslov državnega prvaka.

Športne vesti zbral: Boštjan Blaško.

škljoc, škljoc

Izjemen ulov

Stanko Milavec iz Postojne, član LD »Črna jama« Postojna, je imel na petek, 13. maja, zelo uspešen dan. Boginja lova Diana mu je bila naklonjena, kajti uplenil je srnjaka (osmeraka) s tremi rogovi, kar je v naravi velika redkost.

Že v aprilu je opazil v revirju »Padež« (Veliki Otok) srnjaka, težkega okrog 20 kg in z nenavadnim rogovjem. Zakaj zraste tako rogovje? Najbrž je to igra narave. Srnjak je bil zdrav, star okoli 8 let. Stanko je na izredno trofejo zelo ponosen in mu pomeni plačilo za nesteto ur prostovoljno opravljenega dela.

Besedilo: Gabriela Brovč;
fotografija: Foto Atelje Postojna.

Pokale in medalje sta najboljšim kegljačem podelila župan Igor Marentič in podžupan Andrej Berginc.

KEGLJANJE:

Uspel pokal Postojne 2016

V aprilu je na štiristeznem kegljišču v Športnem parku v Postojni potekal 33. mednarodni turnir za Pokal Postojne, na katerem je nastopilo skorajda 300 kegljačev in kegljavk, od deklic do veteranov in rekreativcev iz številnih slovenskih in nekaj hrvaških klubov.

Mednjimisobilitudimnogislovenskireprezentanti in reprezentantke, ki so nastope izkoristili tudi kot pripravo za svetovni prvenstvi in svetovni pokal. Nastopajoči so najprej odigrali redni del, nato pa je dvanajstERICA najboljših tako v moški kot ženski konkurenci nastopila še v finalu. Pri moških je slavil Uroš Stoklas (664 podrtih kegljev), najboljši domačin - Miran Poprask pa je bil na devetem mestu (594). Največ, 622 kegljev, je med postojnskimi kegljači podrl Sandi Hor in bil po rednem delu celo sedmi, na koncu pa deseti (569). Dominik Ogrizek (569) je bil enajsti, Denis Čenanović (558) trinajsti. Pri kegljavkah je z izvrstnim rezultatom 673 slavila Irena Mejač (Ljubelj), najboljša domačinka je bila reprezentantka Anja Ulaga na osmem mestu (561), po rednem delu je bila celo peta (617). Sledile so Nives Dekleva (549), Nataša Tibola (530) in Tina Kreševič (525), vse iz KK Proteus.

Zaključek turnirja, ki je bil kot vedno organiziran vzorno, sta si v prijetnem vzdušju in pred mnogimi gledalci - tudi v družbi predsednika KK Proteusa Dejana Klinca - ogledala podžupan občine Postojna Andrej Berginc in župan Igor Marentič, ki je najboljšim podeljeval medalje in pokale.

Besedilo: Brane Fatur; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Zlata medalja za Žigo Požarja

Sredi maja se je v Novigradu pričel 10. svetovni posamični pokal za selekcije U-18 (mladince in mladinke). Že drugi dan turnirja je slovenskemu pa tudi postojnskem kegljanju prinesel izvrsten rezultat oziroma zlato medaljo. Žiga Požar (Proteus Postojna) in Tina Hren (Brest Cerknica) sta v kategoriji dvojice mix (mešani pari) osvojila naslov najboljših dvojice.

Žiga Požar je skupaj s Tino Hren v kategoriji dvojice osvojil zlato medaljo.

17-letni Žiga je že v kvalifikacijah dosegel tretji rezultat (575 podrtih kegljev), Tina celo drugi izid (567). V finalu oziroma v boju za odličja sta bila najboljša, saj je Žiga (v lanski sezoni najboljši kadet v Sloveniji) podrl kar 603 keglje, Tina 594 kegljev, skupni rezultat 1197 pa jima je prinesel zlato odličje.

Brane Fatur

KOLESARSTVO:

Prva etapa dirke Po Sloveniji tudi na Postojnskem

Čeprav je letošnja (že deseta) ultramaratonska kolesarska dirka okoli Slovenije odpadla, Postojna vsaj za kakšno uro ne bo ostala brez vrhunske kolesarske prireditve.

V Ljubljani bo namreč 16. junija startala kolesarska dirka Po Sloveniji, ki se bo štirih etapah in 593 km zaključila v Novem mestu. Prva etapa od Tivolija do Kopra v dolžini 177,8 km bo potekala seveda tudi skozi Postojno. Vzpon tretje kategorije (gorski cilj) bo po prevoženih Planinskih ridah na Ravbarkamandi (686 m), leteči cilj pa bo v samem središču Postojne.

NOGOMET:

Postojnčanom gre odlično

V začetku maja sta se na stadionu v Športnem parku pred lepim številom gledalcev v 3. krogu pokalnega tekmovanja na področju MNZ Koper pomerila domači primorski ligaš Postojna in tretjeligaš iz Izole. Že v 2. krogu (v prvem so bili prosti) so pripravili Postojnčani doma manjše presenečenje in izločili tretjeligaša Tabor iz Sežane (1 : 0). Tokrat so nekoliko oslabiljene Izolane ob številnih zamujenih priložnostih premagali 2 : 0 (strelca Fisnik Uzeiri in Zlatan Dedić) ter se uvrstili v finale tega tekmovanja. Njihov nasprotnik bo tretjeligaš Jadran iz Dekanov.

NK Postojna je z vodstvom tekmovanja že vzpostavil stik, da bi se tudi finalna tekma igrala v Postojni, kjer bi imela domača ekipa tako lepo priložnost, da postane pokalni prvak MNZ Koper za sezono 2015/16. Kot finalisti pokala pa so si Postojnčani že zagotovili nastopanje na višjem nivoju oziroma v pokalnem tekmovanju, ki spada pod okrilje NZS. Ob ugodnem žrebu se lahko zgodi, da bo Postojna gostila kakšnega uglednega slovenskega prvoligaša (ki še ni bil pokalni prvak).

Postojnčanom gre zelo dobro tudi na članskem prvenstvu EPNL, na katerem so trenutno za Plamo iz Podgrada uvrščeni na drugo mesto. Verjetno bo o prvaku lige odločala prav zadnja tekma, ko gostujejo 29. maja v 21. krogu v derbiju kroga in obenem prvenstva prav v Podgradu.

Brane Fatur

KOŠARKA:

Turnir za zaključek sezone

KD Postojna v sodelovanju z ženskim košarkarskim društvom Neso Lhke in Športno zvezo Postojna organizira zaključek sezone 2015/2016 s turnirjem 3 x 3.

Na turnirju, ki bo **3. junija od 16. ure dalje pred osnovno šolo Antona Globočnika**, se bodo predstavili košarkarji in košarkarice - od najmlajših do najstarejših. Fantje in dekleta so v letošnji sezoni v mlajših kategorijah dosegli lepe rezultate, skupaj pa jih bodo proslavili na zaključnem turnirju. Poskrbljeno bo tudi za hrano in glasbo, k dobremu vzdušju pa lahko prispevate tudi občani - zato lepo vabljeni! Za informacije o turnirju 3 x 3 se obrnite na Vikija Troho (041/726-272).

Boštjan Blaško

LOKOSTRELSTVO:

Rok in Nik Bizjak uspešna na Evropskem mladinskem pokalu

V prvem majskem tednu se je v Hevizu na Mađarskem odvila prva od dveh tekem, ki štejeta za Evropski mladinski pokal 2016. Postojnska lokostrelca Rok in Nik Bizjak sta bila uvrščena v slovensko mladinsko oz. kadetsko reprezentanco. Rok je svoj nastop zaključil z drugim mestom in srebrno medaljo.

Izgubil je le zadnji dvoboj proti zelo izkušenemu Moldavcu Danu Olaruju. Tudi v mešanih dvojicah se je v paru z Ivano Laharnar povzpел na stopničke, saj sta osvojila bronasto medaljo. Slovenska mladinska ekipa, v kateri je bil tudi Rok, je tekmovalje zaključila na 8. mestu.

Nik Bizjak je barve slovenske reprezentance zastopal v kategoriji kadetov. Na prvi tekmi za slovensko reprezentanco je med 65 kadeti iz vse Evrope zasedel odlično 9. mesto. Slovenska ekipa kadetov je osvojila končno 4. mesto.

RELI:

Premrl in Verbičeva uspešna na Rallyju Opatija

Grega Premrl in Anja Verbič sta se sta se uspešno spoprijela z vsemi pastmi 25. Rallyja Opatija.

Utrdila sta vodstvo v Mitropa Challenge, sedmo mesto v generalni razvrstitvi relija in tretje med dirkalniki s pogonom na prvi kolesni par sta dobra napoved pred začetkom domačega državnega prvenstva. Kljub težavam na predzadnji hitrostni preizkušnji, sta v Opatiji dosegla odličen rezultat. V diviziji 2 sta se borila za vodstvo med dvopogonskimi dirkalniki, žal pa so jima težave na koncu odvzele zmago.

“Moja izbira za varnost družine!”

- ✓ članstvo
- ✓ registracije
- ✓ zavarovanja
- ✓ servis
- ✓ optika
- ✓ vulkanizerstvo

**ZA ČLANE
BREZPLAČEN
POSTOPEK
PODALJŠANJA
REGISTRACIJE***

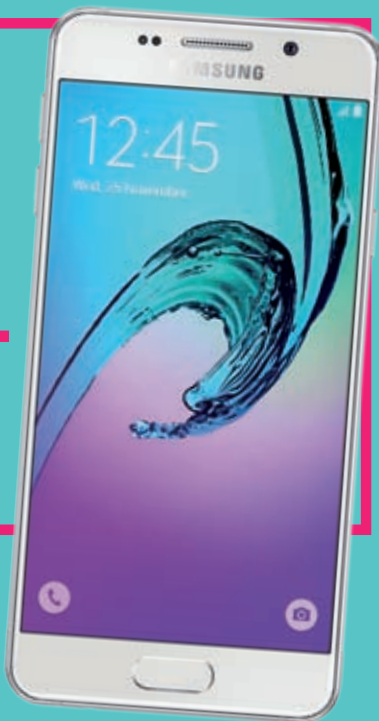
*Brezplačen postopek podaljšanja registracije velja, če v enoti AMZS Postojna opravite tudi zavarovanje avtomobilске odgovornosti in plačate letno dajatev za uporabo cest.

AMZS Postojna
T: 05 7201 000

amzs.si
f amzs.si

AMZS

**POSTANI
ORTO
TRIPSTER+**

**IZKORISTI
100 EUR**

POPUSTA OB NAKUPU
IZBRANIH SAMSUNG
TELEFONOV

SAMSUNG GALAXY A3 (2016)

9 EUR
X 24 MESECEV

+ 100 EUR POPUSTA
NA PAKETU ORTO TRIPSTER+

ORTO

**BOLJ UPORABEN KOT
ZAPEČKARSTVO.**

Več na ORTO.SI.

Promocijsko ponudbo lahko do vključno 30. 6. 2016 izkoristijo vsi novi in po pogojih predčasnega nakupa telefona obstoječi naročniki Si.mobil, ki se z nakupom telefona na paketu ORTO TRIPSTER (PLUS) vežejo za obdobje 24 mesecev. Navedene cene izbranih telefonov veljajo do vključno 30. 6. 2016 oz. do razprodaje zalog, ob vezavi za 24 mesecev na paket ORTO TRIPSTER (PLUS). Dodatnih 100 EUR popusta velja samo ob nakupu izbranih modelov telefonov znamke Samsung. Cena telefona je razdeljena na 24 enakih zaporednih mesečnih obrokov, od katerih stranka prvi obrok poravnava ob nakupu telefona na prodajnem mestu, nato pa se obroki mesečno prištevajo računu za opravljene elektronske komunikacijske storitve družbe Si.mobil, d. d. V primeru nakupa naprave na obroke se naročniku na prvem računu zaračuna strošek odobritve plačila na obroke v višini 1,99 EUR. Vse cene vključujejo DDV. Za paket ORTO TRIPSTER (PLUS) veljajo Posebni pogoji za pakete ORTO, ki so skupaj s cenami ostalih storitev na voljo na 040404040, www.simobil.si in na Si.mobilovih prodajnih mestih. Si.mobil, d. d., Šmartinska c. 134b, SI-1000 Ljubljana.

Si.mobil Postojna

Tržaška 4, Postojna
m: 040 411 631, t: 05 7202 300,
f: 05 7202 301
e: simobil@si-postojna.si

Pooblaščen
prodajno mesto

29

TOREJ, KAKO JE VAŠA ŽENA
IZVAJALA NASILJE NAD VAMI ?

Z BIČEM IN JAHALNIMI
IRHASTIMI HLAČAMI

...IN BILI STE
PRISILJENI
JODLATI ?!

MAKINO 5-16

PONUDBA OBNOVLJENIH PROFESIONALNIH PRENOSNIKOV DELL

Ohišja prenosnikov so v celoti iz magnezija in aluminija, kar jim zagotavlja izredno trpežnost in zanesljivost delovanja.

Dell Latitude E6230

Zaslon: 12.5" 1366X768 IPS MAT
Procesor: Intel Core i5 3320 2.6Ghz
Ram: 4GB DDR3
Trdi disk: 320GB
Grafična: Intel HD 4400
OS: Windows 10 PRO
GARANCIJA: 1 LETO

299^{,00} €

Dell Latitude E6430

Zaslon: 14.1" 1366X768 IPS MAT
Procesor: Intel Core i5 3320 2.6Ghz
Ram: 4GB DDR3
Trdi disk: 320GB
Grafična: Intel HD 4400
Optična enota: DVD+/-RW
OS: Windows 10 PRO
GARANCIJA: 1 LETO

349^{,00} €

Dell Latitude E6530

Zaslon: 15.6" 1366X768 IPS MAT
Procesor: Intel Core i5 3210 2.5Ghz
Ram: 4GB DDR3
Trdi disk: 320GB
Grafična: Intel HD 4400
Optična enota: DVD+/-RW
OS: Windows 10 PRO
GARANCIJA: 1 LETO

399^{,00} €

Profesionalni Prenosnik Lenovo Thinkpad 430S

Ohišje iz karbonskih vlaken in magnezija.
Zaslon: 14.1" 1600X900 HD+ IPS MAT
Procesor: Intel Core i7 3520M 3.6Ghz
Ram: 8GB DDR3
SSD Disk: 256GB
Grafična: Intel HD 4400
Optična enota: DVD+/-RW
OS: Windows 10 PRO
Garancija: 1 LETO

549^{,00} €

Gaming prenosnik Dell Alienware M11X R3

Zaslon: 11.6" 1366X768 LED
Procesor: Intel Core i5 2537M 2.3Ghz
Ram: 8GB DDR3
SSD Disk: 256GB
Grafična: Geforce GT 540 2GB
OS: Windows 10
Garancija: 1 LETO

499^{,00} €

NOV Gaming prenosnik Dell Alienware 17

Zaslon: 17.3" 1920X1080 Full HD IPS MAT
Procesor: Intel Core i7 6700HQ 3.5Ghz
Ram: 8GB DDR3
Trdi disk: 1TB
SSD Disk: 256GB
Grafična: Nvidia Geforce GTX 970 3GB
Optična enota: DVD+/-RW
OS: Windows 10 PRO
Garancija: 2 LETI

1999^{,00} €

Tonerji
od 19^{,90} € naprej

Kartuše
od 5^{,90} € naprej

Barvno lasersko tiskanje
in kopiranje do A3
formata z vrhunskim
strojem Konica Minolta.
Tiskanje
• A4 ČB: 0.05€
• A4 Barvno: 0.40€
• A3 ČB: 0.20€
• A3 Barvno: 0.80€

**KLIK
SHOP**

Najprijaznejša računalniška trgovina

T 05/ 720 48 88

E info@klikshop.net

Tržaška cesta 50a | 6230 Postojna

www.klikshop.si

PO LETNA MUZEJ SKA NOČ

POLETNA MUZEJSKA NOČ
18. JUNIJ 2016

18.00 – 24.00

Program:

19:00: družinska delavnica kraški okvir

20:00: veččutno vodstvo po razstavi Muzej krasa

20:00: filmski večer

22:00: vodstvo za odrasle po razstavi

VSTOP PROST

MUZEJ KARST
KRASA MUSEUM

www.muzejkrasa.si

not~
ranjski
muzej
postojna

PIP Podjetniški inkubator
Perspektiva

ZAVOD
znanje
POSTOJNA, javni zavod

Organizira:

START UP NATEČAJ **INOVATIVNA POSTOJNA**

20. 5. 2016 do 22. 6. 2016

Tematike:

**INOVATIVNE
TURISTIČNE
STORITVE**

**DIGITALNE
INOVACIJE**

**INOVATIVNO
PODJETNIŠTVO**

Univerzitetni
inkubator
Primorske

Izpolnite prijavnico, ki je dosegljiva na spletnem mestu <http://www.zavod-znanje.si/si>. Dodatne informacije pa so na voljo na e-naslovu info@uip.si ali na tel. **05 / 611 79 50**.
Izpolnjene Prijavnice nam lahko pošljete na e-naslov: info@zavod-znanje.si ali pa osebno dostavite na naš sedež Zavoda Znanje Postojna, javni zavod za muzejsko dejavnost, kulturo, izobraževanje in ostale dejavnosti, Kolodvorska 3, 6230 Postojna, najkasneje **do srede 22. 6. 2016 do 24.00h**. V okviru natečaja bo potekal podjetniški informativni dan v četrtek **2. 6. 2016** v Postojni.

VSE OSTALE PODROBNOSTI GLEDE NATEČAJA:

www.zavod-znanje.si

z višine

Malni

Malne danes vsi poznamo predvsem zaradi na novo (leta 1971) narejenega vodnega zajetja in vodovodnega omrežja v občini Postojna in Pivka, saj v naše domove pripelje nenadomestljiv življenjski vir.

V tem letu smo zaradi obnove omrežja spet pogosteje omenjali Malne. Vemo tudi, da je vodni vir bogat, kajti dokazano je, da Malenščica dobiva vodo predvsem s cerkniškega območja in iz podzemeljskih javorniških tokov. Tu pa tam slišimo tudi to, da je voda z javorniškega območja zaradi delovanja slovenske vojske onesnažena. Izvedene naj bi bile meritve, toda o rezultatih ne vemo veliko - pa bi morali. Vemo tudi, da so Malni »tam nekje« pri Planini.

Povejmo, da ležijo v skrajnem južnem zatrepu Planinskega polja ob toku potoka Malenščice, ki izvira v več izviri in je desni pritok reke ponikalnice Unice. Izpod kraškega skalovja vrejo izviri, ki so v višjem predelu zatropa obdobji, v njegovem nižjem, spodnjem predelu pa stalni. V višjem predelu sta samo dva izrazitejša izvira, v spodnjem le en močan, ki tudi v najbolj sušnih obdobjih ne presahne. V višjem predelu pa presahne le, ko nastopi daljše in močno sušno obdobje. Zatrep je dokaj dolg in ozek, tako da se

ena njegova stran greje na soncu zjutraj, druga pa popoldne.

Območje današnjih Malnov je dobilo ime po zgrajenih mlinih ob vodnem toku, ki je verjetno prav tako dobil ime po mlinih – Malen(ščica). Kdaj natančno je bil zgrajen prvi mlin ali morda žaga, ni mogoče zaslediti - najverjetneje v 17. stoletju. Znano pa je, da je bilo mlinov več (Malni) in da so bili postavljeni pri višjih izviri kot tudi to, da je bilo še pred prvo svetovno vojno v Malnih šest posestnikov, enajst stanovanjskih hiš in najmanj šest gospodarskih poslopij. V zaselku je tedaj živelo okoli sto ljudi, danes jih prebiva samo še troje.

V enega najlepših koticov planinskega konca lahko pridete iz dveh smeri: prva pot vodi iz Gornje Planine - pri cerkvi sv. Roka zavijete proti Planinskemu polju in pot vas bo pripeljala v Malne; druga pot pa pelje od gradu Haasberg, ob robu Planinskega polja - obenem prijetna za sprehode v vročih poletnih dneh. V Malne lahko pridete tudi po gozdnih poteh iz Mačkovca in po oni, ki se oddvoji od ceste Postojna –Unec.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Valter Peternel.

nostalgija

prstov obeh rok. Večino jih je namreč v prejšnjem stoletju (natančneje v njegovi drugi polovici) povozil čas.

Ne le čas, tudi mlinska kolesa (bilo jih je kar nekaj) so se ustavila tudi v dolini Malnov, povečini sredi prejšnjega stoletja. Zob časa je porušil strehe in zidove domačij, gospodarskih poslopij ter mlinov in žag ob njih. Nekoč so vanje zaradi stalne vode vozili mlet ne le prebivalci okoliških vasi, temveč tudi tisti iz nekoliko bolj oddaljene Strmice in Studenega. Koliko vreč zrnja in moke je šlo skozi roke mlinarjev, ki so, če je bilo treba, mleli tudi ponoči? Menda so v spodnjem Milavčevem mlinu, ki naj bi po zagotovitvi »stare mlinarice« (tako piše France Habe v mlinom posvečeni knjigi *Ljudje in kraji ob Pivki*) deloval že v 18. stoletju, zmleli tudi do 500 kilogramov zrnja dnevno. Mlinska kolesa so poganjala tri črne kamne in enega belega pa še boben za ješprenj.

Nekdanja idilična podoba doline Malnov, tamkajšnje domačije ter mlini in žage, ki so takrat še neumorno, enakomerno in škripajoče drdrali svojo nostalgичno melodijo, je v začetku 20. stoletja pritegnila tudi ljubljanskega fotografa Ivana Kotarja (1865–1908), ki ga je odlikoval predvsem smisel za dokumentarne posnetke. Razglednico, ki je bila odposlana 13. junija 1900, je založil trgovec in posestnik iz Planine A. Gartner.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Notranjski muzej Postojna.

Mlinarstvo je bilo nekoč na Kranjskem močna dejavnost. Ob koncu 19. stoletja je delovalo kar 1700 mlinov, še več pa je bilo žag na vodni pogon. Če bi danes želeli prešteti še delujoče mline, verjetno ne bi potrebovali